VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

KÖZGAZDÁSZ

MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XVII. ÉVFOLYAM, 19. SZÁM ÁRA: 80 FILLÉR 1975. DECEMBER 18.

BÚÉK (Fotó: Eszes)

Ezzel a számunkkal búcsúzunk az óévtől. Legközelebb 1976. január 29-én jelentkezünk, az új év első számával.

Mindenkinek kellemes ünnepeket, boldog új évet kívánunk!

A szerkesztő bizottság

A vizsgák elé — a „szellemi egsizmusról"

Az e félévi vizsgaidőszak december 22-től január 20-ig tart. Plusz egy hét utóvizsgaidőszak. Ez öt hét. Ha átlagban 5 vizsgát számítunk, akkor egy-egy vizsgára 5—6 nap felkészülési idő jut. Ez, figyelembe véve a jelenlegi számonkérési rendszert, a félévi szemináriumi munkát, a tananyagok mennyiségét, a tapasztalatok alapján elég ahhoz, hogy a diákok nyugodt lelkiismerettel készüljenek fel. Pláne, ha a félévet is rendesen végigdolgozták. A diákok nagy része is ilyen beosztás mellett készül a vizsgákra.

Az utóbbi időben azonban tapasztalható olyan törekvés is a hallgatók részéről, — bár egyelőre nem jelentős —, hogy minél rövidebb idő alatt „hajtsák" le a vizsgaidőszakot. Ha lehet még decemberben vagy január elején, két-, háromnaponkénti vizsgázással. Ennek legkirívóbb esete, amikor tavaly valaki egy hét alatt tette le az öt vizsgáját. Hogy miért? Csak úgy. Virtusból. És mert megtehette. Az eredmény, a jegyek, nem számítottak. Bár az igazság kedvéért meg kell jegyezni, hogy ötösök is akadtak az érdemjegyei között. Ez azonban nem jellemző eset. A „sietők" többsége csak ketteseket kap és beéri ezekkel a „kiskettesekkel", ami reális, mert a kétnaponkénti felkészülésből nem is futja többre, sőt...

Társasági beszélgetés alkalmával megszületett a jelenség elnevezése is. „Szellemi egsizmus". Hogy mit tartalmaz a fogalom, mik a jelenségek okai, mik lehetnek a következményei? A most következő nyomozás erre is keresi a választ.

„Nekem ebben a félévben *öt vizsgám lesz. Négy napra osztottam be őket.* Ha igaz, január másodikán vagy harmadikán befejezem. *Nem kell ezzel sokat Rukacoskodni.* Első-másodikban még majrézik az ember, mert kivághatják, ha 10 uv-t összeszed. De később... Tök mindegy, hogy megy el az ember a vizsgára. *Ha mást nem, hát egy kettest csak kikönyörög magának. A tanárnak sem érdeke, hogy nyakrafőre kivágja az embereket.* Megadják azt a kis kettesemet. Az embernek csak érdeklődni kell előtte, hogy *melyik tanár „puha" ilyen szempontból.* Itt van a beosztásom. *Kermunka és üzemszervezésből délelőtt megyek, aznap délután áruis-*

(Folytatás a 7. oldalon)

Fontos napirendi pontok a pb-ülésen

A párttagsági könyvek cseréjének politikai és szervezeti előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos tennivalókat; a KB 1974. december 5-i határozatának végrehajtásából adódó egyetemi tapasztalatokat és további feladataikat, valamint az V. ötéves terv gazdasági feladatait tárgyalta meg a pártbizottság december 5-i megbeszélésén.

A tagkönyvcsere politikai és szervezeti előkészítése

A pb értekezlet első napirendi pontjaként megbeszélték az MSZMP XI. kongresszusa határozata szerint 1976-ban lebonyolításra kerülő tagkönyvcseréjével kapcsolatos teendőket. Az MSZMP KB 1975. október 23-i ülésén elfogadott határozat részletesen ismerteti a tagkönyvcsere célját a végrehajtás elvi, szervezeti rendjét. A párt belső életében sorra kerülő fontos eseményt a határozat megjelenése óta jó néhány fontos cikk elemezte folyóiratainkban, reagálva olyan feltevésekre, amelyek a párttagkönyv kapcsán egyfajta párttisztítástól tartanak. A KB hangsúlyozta — jelenlegi viszonyaink között nincs szükség tagrevízióra.

A párt politikája töretlen, vezető szerepe érvényre jut a társadalmi életben, tevékenysége megfelel azoknak a követelményeknek, amelyek reá, mint a társadalom irányító erejére hárulnak. Nincs tehát ok semmiféle kampányszerű „rendcsinálásra", új normarendszer kialakítására. A tagkönyvcserének, mint egyszeri aktusnak szervesen be kell illeszkednie a folyamatos pártépítő munkába.

A KB határozata leszögezi, hogy fel kell készíteni a párttagságot a növekvő feladatok megoldására, és a tagkönyvcserét is a fejlett szocialista társadalom építéséből adódó időszerű társadalmi, gazdasági és kulturális feladatok szolgálatába kell állítani. A fejlett szocialista társadalom építése a párttagsággal szemben is nagy igényeket támaszt, amelyre más feladatokkal együtt felkészít a párttagkönyvcsere is. Elősegíti majd a párt sorainak erősítését, egységének, fegyelmének fokozását.

A Központi Bizottság elhatározta, hogy levélben fordul a párttagsághoz, amit az alapszervezeti taggyűléseken ismertetnek.

Pártbizottságunk intézkedési tervet fogadott el a tagkönyvcserére vonatkozó határozatok végrehajtása érdekében. Ebben alapvető követelményként jelöli meg, hogy a tagkönyvcserével is

„mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy tovább erősítsük a párt eszmei, politikai és cselekvési egységét, növeljük a párttagok aktivitását, a szocialista építés soron levő feladatainak megvalósításában, tömörítsük sorainkat a XI. kongresszus határozatainak végrehajtására."

Célunk az, hogy az egyetemi életben is minél jobban érvényesüljön a párt vezető szerepe, erősödjenek tömegkapcsolatai.

Az intézkedési terv szerint a tagkönyvcserének elő kell segíteni az alapszervezetek munkájának hatékonyságát, az általános és helyi politikai feladatok összehangolását, a fegyelmezett munkát. Mindemellett törekedni kell arra, hogy a tagkönyvcsere politikai előkészítésének jelentős feladatai ne tereljék el a figyelmet egyéb fontos munkákról.

A KB határozatának megfelelően a tagsági könyv cseréje előtt minden párttaggal

beszélgetést kell folytatni a párt politikájának végrehajtásáról, a párttag munkájáról (ideológiai-politikai képzettségéről, a párt politikájának ismeretéről és képviseletéről, a pártmegbízatások teljesítéséről, közéleti tevékenységről), a párttag magatartásáról, emberekhez való viszonyáról.

Az intézkedési terv szerint a beszélgetéseknek ösztönözni kell a bírálatra és önbírálatra, amely feltétlenül az alapszervezetek munkájának javítását szolgálja. Előírja továbbá, hogy a beszélgetésekkor a vezetőségek a követelményeket differenciáltan, az egyének körülményeinek figyelembevételével érvényesítsék.

A tagkönyvcsere a beszámoló taggyűlésekkel kapcsolódik össze, így mód nyílik a beszélgetések során felvetődött vélemények, javaslatok feldolgozására, a politikai munka színvonalának emelésére. Mindehhez elengedhetetlen a párttagság és a vezetőségek, valamint az irányító pb-pvb szervezett, fegyelmezett munkája.

A tagkönyvcsere és az előkészítő beszélgetések az alapszervezetben folynak majd le.

(Folytatás az 5. oldalon.)

A KISZ Központi Bizottság kongresszusi levelét tárgyalta a KISZ-vb

DECEMBER 10-ÉN a KISZ-vb kibővített ülést tartott, amelyen részt vettek a kari vezetőségek, a HPCS-bizalmik, az oktatói csúcsvezetőség és a dolgozói KISZ-titkárai. Az ülés napirendjén eredetileg két téma szerepelt: a Központi Bizottság kongresszusi levelének és a KISZ Szervezeti Szabályzat módosításának tárgyalása.

Mint *Veres Pál*, a KISZ-bizottság titkára bevezetőjében elmondta, *az ülésnek az a célja, hogy a KB levelét értelmezve, a meghívott vezetőket felkészítse a politikai képzés, illetve az alapszervezeti viták vezetésére.* Ennek alapján a kibővített *vb állást foglalt abban, hogy a levél, mely részeit tartja számunkra leginkább lényegesnek, melyek azok a kérdések, amelyeket a levél is felvet, s amelyekre az alapszervezetnek kell megadniuk a választ.*

A levél *első része a munkáról, a munkához való viszonyról szól. „Járuljunk hozzá a munka, az alkotó tevékenység társadalmi tekintélyének növeléséhez: erősítsük azt a közszellemet, amely szerint az erkölcsi és anyagi elismerés a végzett munka szerint jár."* Itt elsősorban a munkafegyelem erősítésére hívta fel a figyelmet a vb, ami nálunk lényegében a tanulmányi fegyelmet jelenti. *Javasolja az alapszervezeteknek, hogy az eddiginél gyakrabban szervezzenek közös társadalmi munkát, s többen az építőtáborok jelentőségét, az ezekben rejlő lehetőségeket hangsúlyozták.*

A *második részből* — amely a tanulmányi munka fejlesztésével foglalkozik —, a vb kiemelte a tanulmányi versenyek fontosságát, s azt, hogy *„Az egyetemeken és főiskolákon a tudományos diákköri mozgalmat úgy fejlesszük tovább, hogy az a közös munkára, a valós társadalmi, gazdasági problémák megoldására irányuljon és lehetőséget adjon a fizikai dolgozók gyermekeinek nagyobb számú bevonására."*

A levél *harmadik része a szocialista demokráciával foglalkozik.* A vb ezzel kapcsolatban javasolta, hogy kérdezzék meg az alapszervezetek véleményét a TKR-ről. *A TKR-nek törekednie kell arra, hogy tanszékenként egységes szemléletet képviseljen.* Felvetődött az alapszervezeti demokratizmus kérdése is, *a KISZ-tagok jó része nem is ismeri azokat a meglevő fórumokat, ahol véleményüket elmondhatják,* akár tanulmányi, akár mozgalmi kérdésekben.

(Folytatás a 4. oldalon)

Vélt vagy valós problémák? Folyamatban a korszerűsítés

Az oktatás megszokott életrendje mit sem árul el abból a nagyszabású változtatásból, amelynek munkálatai már javában folynak egyetemünkön. A képzéskorszerűsítési tervre gondolok, amely az oktatási tanács októberi döntése óta szabad pályán fut, hogy jövőre az egyetemi tanács május végi határozata után már „jogosítvánnyal" belépjen a forgalomba.

A határidő május vége, szinte itt van már a sarkunkban, s a látszat arra vall, hogy minden tervszerűen megy a maga rendjén, probléma nélkül. Igazán avatott fülűnek kell lenni ahhoz, hogy egy-egy elhangzott folyosói párbeszédből kiszűrjük, talán mégis van valami feszültség a levegőben.

A liften közlekedők párbeszéde — Hogy vagytok? Még vagyunk! Meddig? — kedélyeskedésnek is tűnhet, ha egy-két fiatalabb oktató jelzése nem erősítené meg azt, hogy a tanszéki falak mögött nem minden a régi. És itt nemcsak a korszerűsítéssel kapcsolatos vitákról van szó, hanem a tájékozatlanságból fakadó bizonytalanságról, tapogatózó állapotról.

Szó sincs róla, hogy oktatóink közül bárki is ne ismerné a korszerűsítési tervet. Ugyanez már nem mondható el annak megvalósításáról, a kivitelezés hogyanjáról. „Miért kerülnek előtérbe a szervezeti kérdések, amikor az oktatás tartalmi, módszerbeli fejlesztéséről volt szó eredetileg. A változatlanul maradó keretek mellett a tartalmi korszerűsítést annak idején mindenki helyeselte. Miért nem erre fordítják hát az energiát." Ehhez hasonló jogos és jogtalan, de mindenképpen válaszra váró kérdések fogalmazódtak meg az egyetem szűkebb vagy szélesebb köreiben. S mivel a problémákat éppen azok vetik fel, akik megvalósítói lesznek a tervnek, ezért nemcsak hangulati, de a korszerűsítés sikere szempontjából sem elhanyagolható a kérdésekre adandó válasz. Ehhez kíván segítséget nyújtani a lap, amikor két tanszéket felkeresve érdeklődtünk a tanszékvezetőktől arról, hogy mi a tapasztalatuk a korszerűsítéssel összefüggő tájékoztatásról, milyen a tanszéki oktatók hangulata, van-e problémájuk a korszerűsítés folyamatban levő munkálataival kapcsolatban?

A közismerten nagy változások előtt álló belkereskedelmi tanszékről Forgács Tibor tanszékvezető a következőképpen válaszolt.

Milyen a tájékoztatás?

— Hogy vannak helyek, ahol az oktatók tájékozatlanok a korszerűsítés koncepcióját illetően, azon csodálkozom. A rektor által összehívott tanszékvezetői értekezleten a tanszékvezetők megfelelő eligazítást kaptak a korszerűsítésről és a vele összefüggő feladatokról. Ha fennakadás történt a tájékoztatás csatornájában, az már a tanszékvezetőkön múlt. Nálunk minden kérdést tanszéki értekezleten beszélünk meg. Semmi olyant nem továbbítok az állami vezetés felé, amit ne beszéltem volna meg a legidősebbtől a legfiatalabbig mindenkivel. Nem elsősorban a tanszéki demokratizmusért teszem, de mert semmilyen korszerűsítést nem lehet csinálni, ha a tanszéki oktatók abban nem értenek egyet. Gyakorlatilag az egyes tárgyak tantárgyfelelősein múlik minden. A legjobban elkészített programtól még lehet jól és rosszul is oktatni.

Teljes az egyetértés a tanszéken a koncepciót illetően a szaktárgyak korszerűsítése szempontjából. Ezt a problémát megoldjuk a jelenlegi szaktárgyak oktatásának bővítésével és gondolkodunk új tárgyak kialakításán is.

Viták a blokkok körül

Vita az alternatív blokk körül van, hogy milyen alapon képezzük a blokkokat. Az irányelvben van erre utalás, de ezen túl is vetődnek fel más irányultságok a tanszéken. Problémát jelent az is, ha vállalati irányultságról beszélünk, akkor milyen vállalatról van szó? A vállalatok továbbra is ágazati keretekben működnek. Nem tudok tehát általános vállalati gazdálkodást vagy tervezést elképzelni, Nem lehet az ágazatoktól elvonatkoztatni. Nekünk pedig egyesek szerint ilyen általános vállalati gazdálkodást kell oktatni. Ezzel kapcsolatban nekem kétségeim vannak.

Izgat bennünket az alternatív blokkok szabadonválaszthatósága is. Egy hallgató, aki áruforgalmi szakos, szabadon választhat külker vagy ipari blokkot. Sok mindent fog tudni, de kérdés, mire lesz az ilyen hallgató képes? Biztos senki nem akarja ilyen anarchikus irányba vinni az oktatást. Azzal egyetértek, hogy a blokk mellett lehetővé válik egy vagy két alternatív tárgy választása, amennyit az óraszám enged. Csak üdvözölni lehet, hogy oktatásunk kilép a jelenlegi leszűkült állapotából, amikor a szakválasztás utáni szakágazati választást lemerevítettük. Kétségkívül enélkül oktatási rendszerünk jobb lett volna. A korszerűsítéssel egy áruforgalmis hallgató foglalkozhat külkereskedelemmel vagy iparral az alternatív tárgy keretében, ami igen hasznos és nem dezorganizál az alapvető irányultság mellett.

Úgy vélem, feltétlenül vigyázni kell a hallgatók optimális szabadságára, a választás lehetőségét illetően. De bizonyára lesznek olyan blokkok, amelyekre sokan, másra kevesen jelentkeznek. Feltétlenül szükségesnek tartok egy bizonyos létszám irányultságot, hiszen a tervgazdálkodásban az emberekkel is jól kell tudni gazdálkodni.

Ami az oktatás korszerűsítését illeti, én is kezdettől fogva állítottam, hogy a tartalmi kérdések megoldása a legfontosabb. Szinte állandóan vizsgálnunk kell, hogy mit követel a gazdasági élet a közgazdászoktól, s a mi oktatásunk felkészíti-e őket az életre? Ez természetesen hosszú vizsgálódást, nyugodt viták utáni döntést igényel, és ezután lehet szó arról, hogy a döntés milyen változást igényel technikailag és szervezetileg. A baj az, hogy mindezt rövid idő alatt kell megoldani. Előtérbe kerültek a szervezeti kérdések, ugyanakkor látjuk a tartalmi problémákat is. A viták is a szervezeti kérdések körül folynak. Jelenleg ott tartunk, hogy meghatározott idő alatt le kell adni a javasolt tárgyak címeit. Ilyenkor ígéret földjévé válik a tanszék. Címet még csak ki lehet találni, de én, aki régen csinálom ezt a munkát, tapasztalatból tudom, hogy az oktatók, akik egy-két év távlatába nyugodtan ígérnek, a megvaló-

(Folytatás a 3. oldalon.)

Párt-vb-határozat

A Közgazdász munkájáról

A párt-végrehajtóbizottság október 31-én *napirendre tűzte a Közgazdász egyetemi lap értékelését és határozatot hozott az újság jövőbeni munkájáról és feladatairól.*

Megállapította a párt-vb, hogy az 1971 márciusában történt értékelés óta eltelt időszakban *a lap tevékenységét a felsőbb és az egyetemi pártfórumok határozataival összhangban folytatta.* A Közgazdász *színvonalá tovább emelkedett*, politikai és világnézeti nevelőfunkcióit betöltötte. *Előre lépett a hallgatók körében jelentkező politikai és ideológiai problémák és viták feltárásában és azok megválaszolásában. Széleskörűen foglalkozott a mozgalmi munka különböző területeinek, az egyetemi közélet és demokratizmus kérdéseivel.* A lap az elmúlt időszakban sokoldalúbbá és *színesebbé vált. Az újság és a párt-vb között a kapcsolat az elmúlt időszakban rendszeres és szoros volt*, a párt irányító szerepe megfelelően érvényesül. A párt-vb örömmel és *egyetértően fogadta azokat a véleményeket*, — ezek között egy minisztériumi felmérés eredményét — *miszerint a Közgazdász az egyik legjobb egyetemi lapnak tekinthető.*

A párt-vb határozatában *a lap jövőben alapvető politikai feladatának tekinti, hogy megfelelő ideológiai és elméleti színvonalon foglalkozzon a hallgatók körében jelentkező politikai problémákkal és vitákkal, azokra a marxizmus—leninizmus, valamint pártunk politikájának szellemében adjon választ.* Fontos feladata *a mozgalmi élet eredményeinek ismertetése*, a problémák, *konstruktív és kritikus feltárása*, a feladatok megoldására és végrehajtására való mozgósítás és az azokban való közreműködés. A lap adjon továbbra is széles körű tájékoztatást az egyetem egész életéről, legyen egyetemünkön a szocialista demokrácia fontos fóruma, *vegyen részt a helyi politika formálásában.* A párt-vb határozatában kimondja, hogy a Közgazdász *foglalkozzon az MSZMP XI. kongresszusa, illetve az azzal kapcsolatos határozatok ismertetésével* és helyes értelmezésével és mozgósítson azok végrehajtására, valamint a fejlett szocialista társadalom különböző kérdéseivel.

Kitér a határozat a szocialista szakemberképzésben a Közgazdászra váró feladatokra: a lap továbbra is *fordítson nagy figyelmet a szakmai, oktatási és tanulmányi kérdésekre.* Jobban tájékoztasson egyetemi oktatóink tudományos tevékenységéről, eredményeiről, kiemelten foglalkozzon az oktatási fegyelem, valamint a tanár-diák viszony problémáival. Nagy segítséget nyújthat a Közgazdász a KISZ érdekvédelmi funkcióinak helyes érvényesítésében.

A Közgazdász az elmúlt időszakban betöltötte egyetemi közvéleményformáló és kritikai funkcióját — állapítja meg a párt-vb határozata —, *az egyetemi mozgalmi és közélet számos problémáját vetette fel és járult hozzá azok megoldásához.* A fő problémát az okozta, hogy *nem mindig sikerült a valóság és az igazság teljes, mindenoldalú feltárása*, a problémák egyértelmű felvetése, a megoldás konstruktív előmozdítása. Mind e mellett *a párt-vb a jövőben is feladatául tűzi a lapnak, hogy legyen az egyetemi mozgalmi és közélet egyik fontos kritikai fóruma. Keresse és vesse fel a hiányosságokat, a felelősök mulasztásait, a negatív közéleti és erkölcsi problémákat azonban különös gondot kell fordítania a lapnak a tárgyilagosságra, az igazság teljességére, s arra, hogy felvetése a konstruktív megoldást segítse elő.* Nagyobb gondot kell fordítani a cikkek előzetes lektorálására és a sajtóhibák elkerülésére.

A párt-vb határozatában *a lap munkatársainak tevékenységét fontos párt, illetve KISZ-megbízatásnak tekinti, a munkatársak tevékenységüket ennek megfelelően folytassák*, munkájuk megítélése minden fórumon ennek figyelembe vételével történik. A Közgazdász munkája *az egyetemi mozgalmi munka szerves része ennek megfelelően a lap igényelje a pártszervezetek segítségét.* A határozat előírja, hogy a lap vezetése a jövőben a hallgató-munkatársainak kiválasztásánál és munkájuk értékelésénél vegye figyelembe a KISZ véleményét is. *A mozgalmi rovat vezetőjét a KISZ vb-vel való konzultáció után kell kijelölni.*

Foglalkozik a határozat a szerkesztőbizottság munkájával is. *Nem tartja megnyugtatónak, hogy a szerkesztőbizottság egyes tagjainak a működése minimálisra csökkent* és szerepe formálisá vált. *Szükséges ezért a szerkesztőbizottság tagságának megújítása* — mondja ki a határozat — és tevékenységének fejlesztése olymódon, hogy a lap főszerkesztőjének és aktívahálózatának rendszeres tartalmi segítséget nyújtson, összetételében alkalmas legyen a párt elvi — *irányító szerepének magasabb szinten való betöltésére és a lap tevékenységének rendszeres kontrolljára.* Végezetül a lap tárgyi feltételeit illetően megállapítja, hogy több tekintetben is rosszul ellátott, s ezen változtatni kell.

A Közgazdász szerkesztőségi kollektívája mindezek figyelembevételével azon lesz, hogy a párt-vb november 21-i ülésén véglegesen elfogadott határozat szellemében végezze munkáját.

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
Megjelenik kéthetenként a tanulmányi időszak alatt
Felelős szerkesztő:
FARKASINSZKY TIBORNÉ
Kiadó: Hírlapkiadó Vállalat
Szerkesztőség: Budapest IX., Dimitrov tér 8.
Telefon: 257—207
Budapest VIII., Blaha L. tér 3.
Felelős kiadó: Csollány Ferenc
Készül a Szikra Lapnyomdában

Kongresszusi küldöttünk volt: dr. Ollé Lajos

Az elmúlt héten fejeződött be a szakszervezetek XXIII. kongresszusa. A tanácskozáson egyetemünkről részt vett dr. Ollé Lajos tanszékvezető egyetemi tanár, az ipari kar dékánja, aki fel is szólalt a kongresszuson.

— *Ollé elvtárs ön volt az egyetlen, aki a felsőoktatás területéről szót kapott. Miről beszélt felszólalásában?*

— Két témáról beszéltem, az eszmei-politikai nevelőmunkáról, és az egyetemeken folyó tudományos munkáról. Abból indultam ki, hogy munkánk célja a szocialista szakemberképzés, s ennek módszertani vetülete az oktató-nevelő, valamint a tudományos munka egysége. Ennek hatékonyabb megvalósulásához állami és társadalmi összefogás szükséges. Minden oktató kötelességének kell éreznie, hogy oktasson, neveljen is. Ezt azért kell külön hangsúlyozni, mert a tudományos munka „látványosabb" a nevelőinél, anyagilag és erkölcsileg is jobban elismerik.

A 103 ezer egyetemi-főiskolai hallgató közül mintegy 40 ezren esti, illetve levelező tagozaton tanulnak. Az ő helyzetük egészen más, mint a nappalisoké, akik 4—5 évüket itt élik le az egyetemen. Az estilevelező hallgatók nevelése — akiknek életkora átlagosan csak egy-két évvel magasabb a nappalisokénál — a munkahelyek számára fokozott felelősséget jelent, s ezt a felelősséget már a felvételi ajánlásoknál is érvényesíteni kell.

— *Hogyan illeszkedett ez az „egyetemi téma" a kongresszus felszólalásai közé?*

— Becslésem szerint a hozzászólók körülbelül egyharmada felvetette az oktatás-nevelés hatékonyságát. S ez nemcsak az egyetemeken lényeges, de bárhol, ahol fiatal szakembereket képeznek, illetve ahol fiatal szakemberek dolgoznak.

Sokan foglalkoztak felszólalásaikban az üzemi demokrácia, a munkaszervezés és a munkafegyelem kérdésével. Ezek a területek is szorosan összefüggenek a neveléssel, s az a lényeg, hogy a pályát kezdő fiatalok számára olyan feltételeket teremtsünk — üzemekben, iskolákban egyaránt —, hogy egyrészt lehetőséget kapjanak a kibontakozásra, másrészt megismertessük őket azokkal az elvárásokkal, igényekkel, amelyeket velük szemben támasztunk.

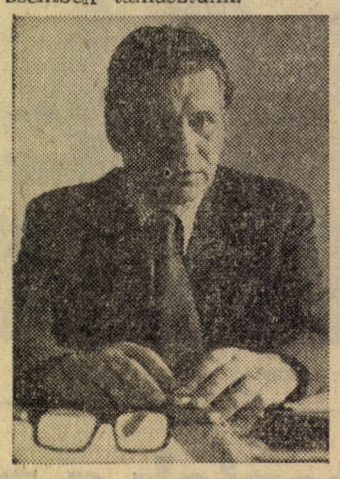

A nyári táborokról

Az építőtábori szakbizottság tavaly ősszel alakult egyetemünkön azzal a céllal, hogy a diákok egyre jobb nyári táborokban dolgozhassanak.

A jövő nyári táborok szervezése már elkezdődött, az eddigi munkáról, a tervekről és a feladatokról volt szó a december 6-i „ülésen".

A tavalyi két táborhelyen, Miskolcon és Salgótarjánban előreláthatólag a jövő nyáron is működik majd közgáz-tábor. A táborok ideális létszáma 50—60 fő. A salgótarjáni táborban két-három turnus fogadását tervezik. Ha lesz elég jelentkező, akkor a miskolci nemzetközi táborban kísérleti jelleggel egyhónapos munkát szerveznek.

A KISZ KB lehetőséget adott arra, hogy a jövő nyáron egy középiskolai építőtábor teljes szervezését-vezetését az egyetem diákjai végezzék.

A jövő évi építőtáborok 350 hallgatónak adnak majd munkát, társaságot, szórakozást.

Feladat tehát van bőven, február 13-án 5 órakor a KISZ-bizottságon várunk mindenkit, aki a szervezésben, a programok összeállításában részt szeretne venni.

Molnár G.

A város peremén

A ferencvárosi II. számú Szakmunkásképző Intézet KISZ-szobája, szerda délután: az asztaloknál egy-egy közgázos magyaráz halkan, vagy figyeli, hogy a hozzá tartozó egy-két tanuló hogyan küszködik a matematikával. Az egyetem szakmunkás-patronáló bizottságának tagjai teljesítik KISZ-vállalásaikat.

A tanuló:

Vidéki vagyok, a kollégiumban lakon. Mikor megtudtam, hogy egyetemisták jönnek segíteni, rögtön jelentkeztem korrepetálásra. Különösen a matek megy rosszul. (Valóban döcög az első példa, egy könnyű egyszerűsítés megoldása. Szemmel láthatólag zavarban van, szégyenkezik „tanára" előtt a hiányokért.)

A patronáló:

Meglepett, hogy mekkora a lemaradás. Egészen az alapoktól kell kezdeni az anyag feldolgozását, és nemcsak matematikából, hanem kémiából, fizikából is.

Miközben segít megoldani a feladatot, nyugodtan magyaráz, nincs a hangjában se fölényeskedés, se türelmetlenség. A fiú, kezdeti zavara elmúlik, teljesen a következő példára koncentrál. Tizenöt éves.

Az iskolai tanár:

Főleg az elsős kollégisták járnak a foglalkozásokra. Náluk a legnagyobbak a tudáskülönbségek, közülük buknak meg a legtöbben.

Nem látszik a kényszer. Figyelmesen, komolyan hallgatják, mikor magyaráznak nekik. Pedig...

A tanár:

Van köztük egy-két nehezen fékezhető gyerek. Olyan, akivel sok baja volt már az iskolai órán is, órán kívül is.

Az elsős matek könyv minden példájára sor kerül az adott témán belül. Másfél óra telt el.

A tanár:

Eleinte úgy volt, egy óra hosszat tartanak majd a korrepetálások. Azonban az egyetemisták szinte mindig tovább maradnak, amíg szükség van rájuk.

Komoly munka. Utazással együtt egy egész délutánt elvesz az amúgy is szűkös szabad időből. Új ismeretekhez nem jutnak, a régiek közül is csak a legegyszerűbbek felfrissítésére van szükség. Miért csinálják?

A patronáló:

Van úgy, hogy négyszer is el kell magyarázni valamit, mire megértik. De akkor viszont jó érzés „tanítónak" lenni. Látom, hogy nem veszett kárba az energia.

A tanuló:

Nagy segítség ez nekem, mert sokszor azt sem tudom, hogyan kezdjek neki a házi feladatnak. Igy viszont, a múltkori dolgozatot is, amire előtte felkészültünk, hármasra írtam meg.

A tanár:

Végül is a munka eredménye, majd a félévi, év végi bizonyítványokban mutatkozik meg. Huszonhárman járnak hozzánk az egyetemről, van aki már több éve. Nagyon lelkiismeretes mindegyik. Olyan már volt, hogy valamelyik nebuló nem jött el a korrepetálásra, lustaságból vagy hanyagságból, de olyan még nem, hogy valamelyik egyetemista maradt volna távol.

Lambert Gábor

Órán kívül

Hobbyja: az újsággyűjtés

Ha valaki *Pach Ferivel* beszélget, aki egyetemünk *II. éves külker nemzetközi szakos hallgatója*, nem kerülheti el, hogy előbb vagy utóbb ne essen szó *Paksról*. Ez nem véletlen, hiszen ott született, s rajongásig imádja szülőhelyét. Jogos büszkeséggel emlegeti lépten-nyomon az egykori mezőváros mai, egyre változó, megújhodó arculatát, s azt, hogy *Paks nevét ma már szerte az országban mindenütt ismerik*, ha másról nem, hát az épülő atomreaktorról.

Feri érdekes szenvedélye az újsággyűjtés is odahaza Pakson alakult ki. Akik jól ismerik tudják róla, hogy nagyon szeret a történelemmel, a politikával foglalkozni. E-téren való imponáló jártasságát, tájékozottságát sokan felismerték már, s KISZ-alapszervezetében is szervező titkári feladatot bíztak rá. Az újsággyűjtés azonban nem rég vált *kedvenc időtöltésévé, s meglepő véletlenen múlt*, hogy egyáltalán azzá vált, s most ezzel foglalkozik:

— Két vagy három éve a paksi *konzervgyárban dolgoztunk.* A gyümölcslevet kellett *újságpapírba csomagolnunk*, ott akadt a kezembe egy *1953-as újság, méghozzá a Szabad Nép egy példánya.* Beleolvastam, érdekesnek találtam, *ezután pedig végigböngésztem a padlást*, majd az ismerősök házában is feltúrtam a háztető alatti térséget régi újságok után kutatva. *Sikerült is találnom néhány újságot, s kalendáriumot*, ez utóbbiak az 1942, 43, 44-es évekből valók.

Lapozgatjuk, nézegetjük a paksi padlásról előkerült, megsárgult, szakadozott újságokat, és megelevenednek történelmi tanulmányaink. A cikkek az elmúlt korok hangulatát idézik.

— Ezért gyűjtöm az újságokat, mert *sok-sok konkrét ismerettel egészíti ki tudásomat.* Bár történelmi könyvekből ismerjük a különböző korokat, de ezt ki lehet bővíteni ezekből az újságokból. Úgy érzem, hogy az adott korról így átfogóbb a tudásom, így érthetem meg igazán a történéseket. Ez nem egyszerűen gyűjtőszenvedély.

Fölvetettem Ferinek, hogy ehhez nem kell gyűjtenie, elraktároznia az újságokat, mert könyvtárakban is utána nézhet. De mint elmondta, így sokkal izgalmasabb, s bármikor előveheti, bármelyik példányt. Elég széles az újságnevek skálája, amit magáénak mondhat.

— *A legrégebbi újságom egy 1920-ból való Nép újság*, amely a Katolikus Népszövetség lapja. A felszabadulás előtti évek újságai közül 1943, 1944-es példányom van a *Nemzeti újságból*, van egy Magyar Színpad című lapom, amely a felszabadulás előtti kulturális lap volt, egy *Pestszenterzsébeti* és egy *Félegyházi Közlönyöm*, valamint a Levente egyesületek hivatalos lapja a *„Levente"*. Ez utóbbi 1928-as példány. Az 1945. után megjelent újságok közül gyűjteményemben szerepel a *„Kis Újság"*, amely a Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt lapja (érdekesség, hogy 1946. április 27-én *ennek a lapnak 300 ezer pengő volt az ára*) a *Hírlap* amely szintén az előző szervezet szócsöve a *Világosság* a szoc. dem. párt lapja, a *Haladás*, a *Szabad Nép* egy 1947-es, és 1957-es száma, valamint három vicclap, a *Pesti izé*, a *Szabad száj*, és egy *Ludas Matyi* 1954-ből.

Ferinek valóban sokféle újsága van. De ő azért elégedetlen.

— Ahhoz képest, hogy nemrégem gyűjtöm, eléggé változatosak, de *még kevés van belőlük*, hiszen alig 28—30 darab újságom van összesen. Tervem az, hogy *tovább bővítem az állományt*, méghozzá úgy, hogyha majd hazamegyek folytatom a padláskutatást. *Alkalomszerűen pedig úgy is hozzájutok érdekes kuriózumnak számító újsághoz, hogy azok, akik tudnak erről a kedvtelésemről, olykor meglepnek egy-egy példánnyal. Legutóbb például egy vietnami újsággal bővült így a készlet.*

Érdekelt, hogy Feri vajon válogatás nélkül minden lapszámot, ami a kezeügyébe került eltesz-e vagy válogat-e a gyűjteményébe, s egyáltalán *mit tekint a gyűjteménybe valónak.* Kifejtette, hogy *öt évre visszamenően elrakta a napi újságokat*, de nem tudja hol tárolni azokat, s odahaza a szüleinek is útban van már, olyannyira, hogy olykor *azzal akarnak begyújtani.* Ezek szerint *ez sem minden nehézség nélküli kedvtelés.* Elhatározta, hogy *selejtezni, válogatni fog*, s az érdekesebb lapszámokat őrzi majd meg továbbra is. Egyébként *réginek, az 1960 előtti újságokat minősíti.*

Egyenlőre még újszerűnek, érdekesnek tartja az újsággyűjtést. Mosolyogva ezt még azzal toldja meg Feri, hogy pillanatnyilag *nem tudja meddig tart majd ez a szenvedély*, lehet, hogy csak néhány évig, de az is *elképzelhető, hogy majd nyugdíjas korában is lesz mit böngésznie* a reményhetően gyarapodó, s számottevő gyűjteményből.

Borsi László

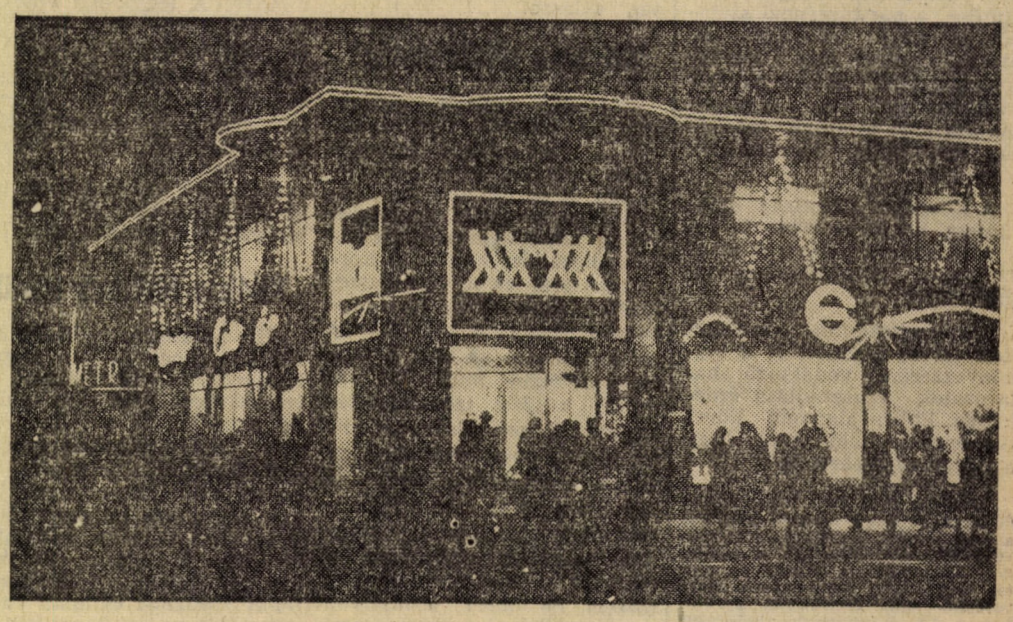

Ünnep előtt (Fotó: Eszes István)

Vélt vagy valós problémák? Folyamatban a korszerűsítés

(Folytatás a 1. oldalról)

sításnál véres verejtékkel tesznek eleget kötelességüknek.

Elégedetlen vagyok a korszerűsítés tempójával. Sok esetben még a vitákon sem tudunk túljutni és már nyakunkon a határidő. A tanszéki oktatókat, a mindennapi oktatáson túl lekötik a társadalmi munkák, így aztán többszöri nekifutásra sikerül csak olyan időpontot választani az értekezletre, amelyik mindenkinek megfelel. A tartalmi kérdések tisztázatlansága, a szervezeti kérdések előtérbe állítása egyikmásik oktatónkban kételyeket támaszt. Már pedig csakis az egységes álláspont biztosítja, hogy a végrehajtásnál azt fogjuk kapni, amit célul tűztünk.

És hogyan vélekedik minderről Nemes Ferenc, a szociológiai csoport vezetője?

— Ami a korszerűsítési koncepciót illeti, azzal én a magam részéről egyetértek, alapvetően helyesnek tartom. Azt hiszem végső soron, hogy ez a korszerűsítési törekvés ma már világosan megfogalmazódott szándékában, céljában, és várhatóan azokkal a pozitív következményekkel jár majd, amit a tervezés periódusában feltételeztünk.

A mi helyzetünk konkrétan különbözik, a tanszékek többségének helyzetétől. Egyrészt könnyebb, másrészt nehezebb. Könnyebb azért, mert mi is ideológiai politikai tanszék vagy csoport vagyunk, ennek következtében a Bevezetés a gazdaságszociológiába című alaptárgyunk, amennyiben féléves marad, akkor is kötelező a hallgatók számára, de ha egy évre bővül ez a tárgy, akkor is kötelező lesz.

Ha átfestik a cégtáblát

Nem ilyen egyértelmű azonban a többi tárgyunkkal a helyzet. Es megmondom őszinten, az én számomra sem teljesen megnyugtató. Ahol a problémát látom, az a következő. A koncepciónak egy intézkedési tervre történő lefordítása és ennek a programozása nem maradéktalanul hibátlan. Például az alternatív blokkoknak a kérdésére gondolok. Ugy vélem, hogy mindenki egyetért ezzel az alternatív blokkrendszerrel, de pillanatnyilag bizonytalan e blokkok konkrét funkciója, szerepe, jelentősége a képzés új rendszerében. Nekünk december 15-ig kell javaslatot tennünk az alternatív tárgyakra és elmondhatom, hogy több olyan tanszék van, amely nem keresett meg azzal, hogy számít a mi közreműködésünkre a blokkban. Pedig ha elképzelésük lenne, a szakvezető tanszékeknek, akkor kötelességük lenne azt is átgondolni, hogy a hallgatóik szakmai felkészítéséhez milyen ismereteket tartanak szükségesnek. Mivel nem jelentkeztek e tanszékek, én kerestem meg őket. Ezt a bizonytalan állapotot jól tükrözi, hogy vannak tanszékvezetők, akik beszélgetés közben bevallják, hogy tulajdonképpen azt sem tudják, mit akarnak csinálni.

Igy tenni javaslatot tárgyakra és blokkokra nem célravezető. blokkokra nem célravezető. Nagyon félek attól, hogy sokan átfestik majd a cégtáblát, különösen azoknál a tárgyaknál, amelyekkel kapcsolatban korábban is kifogások voltak és így a tárgyat átmentik az új formába, ami igen komoly tartalmi hibákhoz vezethet. Persze még csak a címeknél tartunk, és ez nagyon sok szűrőn megy át, úgy hogy lesz még mód javítani.

Bizonytalan oktatók

A másik dolog, amit szeretnék nagyon hangsúlyozottan aláhúzni, ez a bizonytalanság. A bizonytalanság okát abban látom, hogy nem tudják az oktatók, milyen óraterhelés esik majd rájuk? Egyáltalán elfogadják-e a tárgyaikat, amelyeken éveken keresztül dolgoztak? Nem világos előttük hány szemináriumi csoportjuk lesz, egyáltalán hány oktatóra lesz szükség. Nem világos az sem, hogy az alternatív blokkokban meghirdetett tárgyakra a hallgatók hol fognak jelentkezni, ki dönti majd el, hogy jöhetnek-e abba a blokkba, amit választottak vagy sem. Félek attól, hogy olyan politika is érvényesülhet, hogy „ha te adsz nekem lehetőséget, akkor én is adok neked lehetőséget ahhoz, hogy beépülj egy tantárgyi blokkba." És nem biztos, hogy így a racionálitás és az adott szak érdekei kerülnek előtérbe. Problémát jelent számomra, hogy a blokkrendszerrel megnövekvő kiscsoportos oktatás számára, szűk kereteink között hogyan tudunk helyet biztosítani.

Ilyen problémáink vannak, amelyek véleményem szerint kikerülhetők lettek volna, ha az egyébként koncepcionális korszerűsítési terv egy operatív intézkedési tervvé történő lebontása megtörtént volna. Ezt a tanszékvezetők kérték a rektortól, aki erre ígéretet is tett. Amikor viszont megkaptam az ezzel kapcsolatos másfél oldal anyagot, egy kicsit meglepett, hogy csak a határidők voltak benne feltüntetve. Arról alig mondott valamit, hogy mit miért és hogyan kell csinálni.

Ezután Stark Antal, általános rektorhelyettest kértük fel, hogy mondja el mi a véleménye az állami vezetésnek, az oktatáskorszerűsítéssel kapcsolatos tájékoztatásról?

— Nyilvánvaló nem jó a tájékozottság, ha a korszerűsítést illetően problémák vannak. Annak idején igen széleskörűen informáltunk minden érdekeltet a képzéskorszerűsítési elképzelésről. Ez az elképzelés az idő múltával szemernyit sem változott. Az Oktatási Tanács is csak részben módosította a javasolt oktatási időtartamot, a többit viszont elfogadta. Az Oktatási Tanács döntése óta az egyetemi tanácsi értekezlet után a rektor erről tájékoztatót adott a tanszékvezetők értekezletén. Ezt követően került sor a leendő szakvezetők értekezletére. Itt Berend elvtárs ismertette a korszerűsítés ütemezését. Ennek az ütemezésnek a szellemében folynak a munkálatok. November közepére kértük adják meg a szaktárgyi javaslatot. A javaslatokat feldolgozva, egy provizorikus tantervi javaslatot állítottunk össze. Karonként a szakvezetőkkel ismertettük ezt a provizórikus tantervet, az ő feladatuk lesz, hogy kialakítsák az alternatív tárgyakból a blokkokba összeállók körét. És itt van a legtöbb félreértés. Éppen ezért folytattunk beszélgetést ebben a témában a szakvezetőkkel. Tény, hogy újólag nem hívtuk össze azon tanszékek képviselőit, akik nem szakvezető tanszékvezetők. Ha szervezett formába ilyet nem is terveztünk, külön-külön megbeszélést folytatunk és folytatni fogunk velük, a félreértések elkerülése végett.

El kellene olvasni a határozatot

Baj van ott is, hogy az oktatók egy jelentős része nem ismeri azokat az elképzeléseket, sem, amiken munkálkodunk. Annak ellenére, hogy olyan nagy nyilvánosságot biztosítottunk a tervek kialakításánál, sok dologban oktatóink bizonytalanok. Ennek elkerülésére csupán el kellene olvasni azt a füzetet, amelyben a korszerűsítéssel kapcsolatos határozatokat lefektettük. Ami a struktúraváltozásokkal kapcsolatos problémákat illeti, azokról csak annyit; ahhoz, hogy tartalmilag előbbre lépjünk, tényleg szükség van bizonyos mértékű struktúraváltoztatásokra is. Példát is mondanék erre: Képzésünkben fokoznunk kell hallgatóink önállóságát, fokozni kell a különböző érdeklődés kielégítését. Nem lehet ezt megoldani, egy ilyen merev, zárt szakágazati rendszerrel.

A kontinuitást pedig úgy kell érteni, hogy nem okozunk egyetlen embernek sem létbizonytalanságot. Nem akarunk tanszékeket megszüntetni, nem akarunk tárgyakat eltörölni.

Ami Forgács elvtárs problémáját illeti, teljesen egyet értek vele. Mert a szakok közül az áruforgalmi szak kell, hogy jelentse a legnagyobb mértékű változást. Egy kimondottan ágazati szakból egy funkcionális szakot irányoz elő a korszerűsítés, és valóban ennél a szaknál csúcsosodnak ki a legtöbb problémák. Ennél a szaknál volt a legnagyobb vita a szaktárgyat illetően is. Várhatóan így lesz az alternatívoknál is. Problémát okoz számukra a sok apró tárgy. Igen eltérőek az elképzelések az alternatív blokkokról. Mindez megnehezíti a tanszékvezető munkáját. Erre számítottunk, éppen ezért az egyetemi munkatervben ajánlatot tettünk a kereskedelmi karnak, hogy tűzzék napirendre a belker. szak marketing szakágazatának a felülvizsgálását, hogy segítséget tudjanak adni számukra a továbbfejlesztés irányába. Ez a munka pontosan egybeesik a szakváltozással.

Az ütemezés tempóját illetően nem érzem a sietséget. A képzéskorszerűsítés konkrét lezárása májusban lesz. Egyetemi tanács elé május végén kerül. S a változások zömében csak 1977—78-ban jelennek meg az oktatásban. Nem értem, ezek alapján miért lenne gyors a korszerűsítés ütemezése.

Találkoztam én is olyan aggállyal, hogy a blokkok szabad választása esetleg anarchiát teremt. Mégis ki kell mondanom célunk az, hogy a blokkok ne csak szakokhoz kötődjenek. Noha ez a cél, de minden jel arra mutat, hogy az egyes szaktanszékek, úgy orientálják majd hallgatóikat, hogy a saját szakához tartozó alternatív blokkot válassza. Tapasztaltuk ezt a szakszemináriumi választásnál is. Hogy elkerüljük a Forgács elvtárs által említett problémát, ennek érdekében nem szabad túlságosan sok alternatív blokkot indítani. Előfordulhat az is, hogy egyes blokkoktól átirányítunk más blokkokhoz hallgatókat az oktatás gazdaságossági szempontjait figyelembe véve.

A fejlesztés személyi és anyagi feltételeinek megoldására ígéretünk van, reméljük megvalósul. Helyiséggondjainkat részben megoldja majd az egyetemi számítóközpont helyiségeinek felszabadulása, valamint a Kinizsi utcai közlekedési kari épület egyrészének 1977—78-ban történő átadása. Ezzel a korszerűsítéssel fokozódó helyiségigényünket meg tudjuk oldani.

Oktatóink számára minden vonatkozásban pozitív jelentőségű a korszerűsítés. A változás segíti az újra való ösztönzést, az alternatív lehetőség kínálja az új kutatást, kísérletezést, nagyobb lehetőséget biztosít a kutatási eredmények oktatásban történő hasznosítása számára — fejezte be a tájékoztatást Stark elvtárs.

Halay Edit

A lemorzsolódás okairól...

A KÖZGAZDÁSZ legutóbbi számában *„Mi az oka?"* című cikkében Sághy Zoltán azzal a problémával foglalkozott, mi okozhatja, hogy a népgazdasági tervező-elemző szak II. évfolyamos csoportjában a félév folyamán többen is — főleg munkás-paraszt származású hallgatók, szakot változtattak. *Következtetéseivel* — a hallgatókban vélte felfedezni a hibát — *szerkesztőségünk nem mindenben értett egyet.* Úgy véljük, hogy gyakran visszatérő és sokat vitatott egyetemi problémáról van szó, ezért megpróbálunk *teljesebb képet adni az ügyről* azzal, hogy megszólaltatjuk az illetékes egyetemi vezetőket is. Elöljáróban e kérdésben tudni kell azt, hogy *egyetemünk pártbizottsága, valamint az egyetemi tanács határozatot hozott, mely szerint a munkás-paraszt származású hallgatók arányát növelni kell a külkereskedelmi és a népgazd. tervező-elemző szakon.*

Dr. Halmai Erzsébet általános kari dékánhelyettes, I. évfolyamfelelős a matematika tanszék oktatója.

— A felmerült problémát valóban nem helyes kiszakítva, önmagában vizsgálni, mert más szakok esetében is előfordult, hogy a hallgatók átkérik magukat más szakokra. Annál is inkább, mert *a népgazdaság tervező-elemző szakon a fizikai dolgozók gyermekeinek aránya a legjobb.* Szociális összetétel szempontjából *II.* évfolyamon *a 73 hallgatóból 28 I. kategóriás, 45 II. kategóriás és a tanulmányi eredményekkel sincs különösebb probléma.* Az 1. év végén igyekszünk mindig olyan hallgatókat kiválogatni, rábeszélni, akikben szakmai érdeklődést látunk, és várhatóan bírni fogják a szak követelményeit. Nekik előzetesen tájékoztatókat tartunk, a jelölteknek alkalmuk van felsőbb évfolyamosokkal találkozni. A patronáló tanárokkal, az instruktorokkal többször volt megbeszélésük. *Mesterségesen azonban nem lehet határ nélkül növelni a létszámot, mert van, aki később nem bírja a megterhelést.* A hallgatók évközben a gyakorlatvezetőkhöz is fordulhatnak, azok bármikor segítenek. Külön foglalkozásokra ugyan nincs idő, *de akiben látunk fantáziát és problémái vannak, külön is segítjük.* A meglevő lehetőségekkel élnek a hallgatók, sőt a tanszék biztosítja azt is, hogy a hallgatók fakultatíve is fölvehessék a matematikát. *Másodévben a tanárokat úgy osztjuk el, hogy a népgazd. tervelemző szakon ne legyen külsős. Így lehetőség van a beszámoltatásra, a fokozottabb figyelemmel kísérésre, a különkülön folytatott beszélgetésekre.* Ha ezenkívül valami probléma felmerülne, azt el lehet mondani a KISZ-gyűléseken, a tanszéki képviseleti rendszer keretében is.

A felmerült problémás eseteket jól ismerjük, megpróbáltunk megoldást keresni, de különböző tényezők játszottak szerepet. Például *komoly nehézséget jelent, hogy másodévben már nincs jegyzet, és csak könyveket tudunk ajánlani.* Ez önálló, elmélyült munkát kíván, *a magasabb követelmény pedig törést jelenthet.* Szerepet játszik az is, hogy *a hallgatók különböző iskolákból jönnek, ahol többnyire jó jegyeket szereztek, jó tanulóknak számítottak.* Itt a szakon a magasabb követelmények miatt *a szint tartása nehezebb.* Ez csalódást okozhat, és *akiben nincs elég akaraterő, az fel is adhatja a küzdelmet.* A lemaradók között is voltak ilyen emberek. *Nem volt erejük a küzdéshez.* Másokban türelmetlenség él. Tanulnak valamit, s rögtön keresik a gazdasági alkalmazhatóságot. Ez azonban csak negyedévben valósul meg. Szerepet játszik az is, hogy a *szak iránt bizonyos fajta sznobizmus alakult ki.* A népgazd. tervelemző szak *„előkelő" szaknak számít. Ezért ragaszkodnak egyesek jelentkezésnél a szakhoz, anélkül, hogy saját képességeiket felmérték volna.* És ez elsősorban a matematikára vonatkozik. Akik szakközépiskolából jöttek, azoknak nehézséget okoz a bizonyítás, a mélyebb összefüggések elsajátítása, mert ott ezek nem szerepelnek.

ÖSSZEFOGLALVA: így az alapos előkészítés ellenére is előfordulhat, hogy van lemaradás mert egyesek nincsenek tisztában képességeikkel, nincs elég akaraterejük, nem világos előttük, hogy mit akarnak csinálni. Az ő megítélésüknél azonban figyelembe kell vennünk a felmerült egyéb tényezőket is.

Dr. Gondi József oktatási rektorhelyettes:

— A szóba került hallgatók közül *kettőnek az ügyét közelebbről is ismerem. Náluk komplex okokról van szó, és a saját felelősségük önmagában való kihangsúlyozása túlzottan egyoldalú lenne.* Bár lényeges szerepet játszott az ügyben ez is, mégis inkább *egyenrangú összetevőkről kell beszélnünk.*

Az egyetemi vezetés az elmúlt évben többoldalúan is foglalkozott a problémával. Határozat is született, hogy a munkás-paraszt származású hallgatók arányát egyes szakokon javítani kell. Épp ezért, a szakosítást előkészítő munkacsoportok, *az illetékes tanszékek behatóbban foglalkoztak a jelöltekkel. Azokat a hallgatókat is bevontuk az előzetes beszélgetésekbe, akik esetleg csak második vagy harmadik helyen jelölték be a népgazd, terv-elemző szakot.* Így a többszöri beszélgetés során előfordulhatott, hogy *néhány hallgatóra nagyobb mértékben hatottak az elhangzottak,* és nem gondolták át, hogy később milyen problémákkal, nehézségekkel kellene szembenézniük. *Az önelemzés hiányára gondolok,* arra, hogy a *dolgoknak csak a könnyebb oldalát látták.* Ebben *a tájékoztatás is hibás,* mert *nem hívta föl a figyelmet hangsúlyozottabban a szak várható nehézségeire.* Bizonyos problémát jelent az is, hogy az oktatók, amikor az elsőéves matematika érdemjegyről kérdezték őket, nem ügyeltek eléggé az árnyalatokra. *Matematika* esetében pedig ez is fontos, mert *az egyik legnehezebb tantárgy, nehezebb a felkészülés,* nagyobb erőfeszítést kíván a tananyag. A tanár-diák kapcsolat itt nagyobb szerepet kap, mint általában, mert apró, jelentéktelennek vélt hibák is törést okozhatnak már a második évben. S azért jelentkezik ezen az évfolyamon élesebben a probléma, mert a diákok úgy gondolják, most még elmehetnek.

AZ ELMÚLT ÉVEKHEZ *viszonyítva azonban — ezt le kell szögezni — komoly előrelépés történt.* Az illetékes tanszékek, munkacsoportok elmélyültebben foglalkoznak a jelöltekkel, mint a korábbi években, *de a problémás esetekkel talán még árnyaltabban kellene törődni.* Főleg emberi szempotból kell segíteni a hallgatókat —, ez fennáll a szakrakerülésnél való döntés esetében, de a szakokon folyó munka során is —, hogy ne forduljon elő olyan eset, hogy csak akkor jelzik a problémáikat a diákok, ha már el akarnak jönni a szakról. *Egyes esetekben az egyéni és szociális problémákra is figyelni kell.* Például bizonyos nehézséget jelenthet az egy évvel hosszabb tanulmányi idő is, amely esetleg már egy évi kereset kiesését jelenti a rászorulóknak. Ilyen esetben erkölcsi-lelkiismereti ok is lehet hátramozdító erő. Megint mások egyéniségükből fakadóan felületesek, csapongók, nem gondolják végig a dolgaikat, könnyen feladják a küzdelmet. Ezeknek a hallgatóknak utólag már nehéz segíteni. Itt is a gyakorlatvezetőknek, a tanszékeknek van szerepe abban, hogy közelebb kerüljenek diákjaikhoz, hogy egyéni beszélgetéseken ismerjék meg őket.

A probléma nem új jelenség, és még véletlenül se gondoljon senki arra, hogy *a határozat erőszakoló szerepével lenne kapcsolatban. A szakokról mindig is volt lemorzsolódás.* A népgazd. terv. esetében pedig, mivel az egyik legnehezebb szakról van szó, ez lehet nagyobb mértékű is. Az érdemi, tartami előrelépést azonban bizonyítja, hogy *ezen a szakon is nőtt a fizikai dolgozók gyermekeinek aránya, sőt az egész egyetemen itt a legjobb az arány.* Ezt bizonyítja a velük való fokozottabb törődés, gondoskodás eredménye. Az, hogy egy-két problémás eset előfordul, pedig csak arra ösztönöz bennünket, hogy még hatékonyabb, eredményesebb formákat találjunk.

S. J.

Öt év után újra itthon...

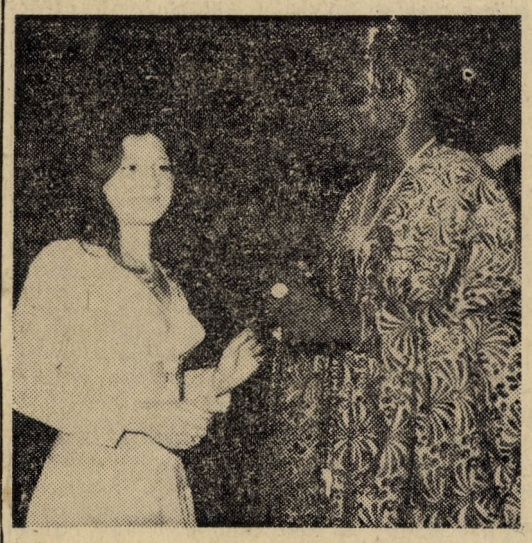

— Bizonyára sokan kérdeztek nigériai élményeidről, mikor megtudták, hogy öt évig éltél Nigériában. Hogyan kerültél ki?

— Nincs benne semmi rendkívüli: édesapám a Külkereskedelmi Minisztériumban dolgozik, s kereskedelmi tanácsosnak küldték ki. Akkor, 1969-ben még nem tudtam, hogy én is megyek-e, ezért még a továbbtanulási jelentkezési lapomat is beadtam, fel is vettek gimibe... de szeptemberben már Nigériában voltam. Azt hiszem, érthető, hogy félelem fogott el: elő is kaptam a térképet, felmérni, hogy hová is megyek.

— Említetted, hogy az általános iskola elvégzése után kerültél ki, ott tanultál tovább. Milyen kezdeti nehézségeid voltak?

— A legrosszabb az volt, hogy nem tudtam angolul, pedig ez a hivatalos nyelv Nigériában. Igaz, franciául már akkor elég jól beszéltem (korábban öt évig éltünk Párizsban is), de iskolába csak akkor mehettem volna, ha tudom a nyelvet. Igy, ha kényszerből is, de nekiálltam intenzíven tanulni az angolt egy magántanár segítségével. Pár hónap alatt sikerült elérnem azt a szintet, hogy felvegyenek iskolába.

— Sikerült-e beilleszkedned valamilyen közösségbe, voltak-e barátaid?

— Az elején ez is nagyon nehezen ment, el is voltam keseredve emiatt. No, és ha azt nézzük, hogy az egyik iskolában én voltam az egyedüli „fehér" — hát ez nem volt valami áldott állapot! Őszintén szólva sokáig voltak fenntartások, előítéletek velem szemben — a bőröm színe miatt —, de később, mikor aktívan bekapcsolódtam a közösségi munkába, segítettem a gyengébbeknek a tanulásban, lassan-lassan befogadtak. Sokat beszéltem osztálytársaimnak Magyarországról, az itteni életről, szokásokról, hiszen aki már volt nyugaton, tapasztalhatta, hogy menynyire nem ismerik, vagy félreismerik a szocializmust. Végül is azt mondhatom, hogy öt év elég volt arra, hogy megszeressem, második hazámmá válasszam Nigériát.

— Mit tudnál mondani Lagosról, az ottani életről?

— Lagos, szigetekre épült, nagyon régi város. Ami itt is szembetűnő: éles ellentét a luxusnegyedek és a peremváros nyomornegyedei között. Rendkívül nagyok a távolságok, a tömegközlekedést jóformán csak buszszal oldják meg — ami egyáltalán nem biztonságos. A szórakozási lehetőségek: színház egyáltalán nincs, moziba jártam gyakran, mert a klubszerű szórakozóhelyek is méregdrágák. Nagyon igazak ott az a megállapítás, hogy annak jó az élete, akinek pénze is van hozzá. Talán még egy dolgot szeretnék elmondani a diákokkal kapcsolatban: érdekes volt számomra, hogy szinte nap, mint nap éles viták voltak a belpolitikai helyzetről, a kormányokról — egyáltalán az, hogy mennyire érdeklődnek a közéleti problémák iránt. Ottlétem alatt tanúja lehettem több diáktüntetésnek. Volt alkalmam mélyebben megismerni az ifjúság helyzetét.

— S most, újra itthon vagy: milyen előnyökkel, illetve nehézségekkel kezdted az egyetemet?

— Hazaérkezésem után egy évig intenzíven „gyúrtam" a tanulást, mert sok pótolni valóm volt. Voltak tantárgyak, amiket én egészen másképp tanultam kint. Angolból letettem a felsőfokú nyelvvizsgát, franciából középfokúm van — a nyelvek ismerete a legfőbb előnyöm. Ugyanakkor az oroszt csak általános iskolában tanultam, így ez komoly nehézséget okoz most. Talán még megemlíteném: mennyire más felfogásban tanultam a politikai gazdaságtant kint és most, itt, az egyetemen.

— Van-e már konkrét elképzelésed a jövőre vonatkozólag?

— Igen, a nyelvek miatt is, a külkereskedelmi szakra szeretnék menni, de ez még olyan messze van... csak túllegyek már az első vizsgán!

Aki elmondta: Győri Katalin I. évf. — Lejegyezte: **Kocsi Ibolya**

A KISZ Központi Bizottság kongresszusi levelét tárgyalta a KISZ-vb

(Folytatás az 1. oldalról)

A következő *fejezet a tömegsporttal foglalkozik.* A KISZ-nek ezzel kapcsolatban is fontos feladatai vannak. *„Az ifjúság tömegsportjának szervezése — az állami és társadalmi szervekkel együttműködve, az általuk biztosított feltételek alapján — elsősorban a KISZ feladata."*

A levél *ötödik része a szakmunkástanuló intézetek helyzetét, anyagi és személyi feltételeinek biztosítását tárgyalja.* Ez a téma *heves érzelmeket váltott ki* a hozzászólókból, egyik résztvevő szerint *ezen intézmények helyzetét egyetlen szóval lehet jellemezni: méltatlan.* Az utóbbi időben ugyan *több állami segítséget kapnak a szakmunkásképző intézetek, helyzetük azonban még korántsem megoldott.* A vb javasolja az alapszervezeteknek gondolkozzanak el azon, *mennyire van lehetőség arra, hogy egy-egy alapszervezet vállalja el egy-egy szakmunkásképző intézet patronálását* — vitakörök vezetését stb. — s ezt a munkát folyamatosan, *két-három évig is tudnák ugyanazok végezni.*

A hatodik rész a közművelődésről szól. A közművelődésben való *hatékonyabb részvételünk egyik lehetséges útja a művészeti főiskolákkal való kapcsolatfelvétel.* Ennek a fejezetnek a végén fogalmazza meg a KB a kérdést: *„Mit tehetne a KISZ azért, hogy a friss diplomások hivatástudata erősebb legyen, hogy ott kezdjenek dolgozni, ahol a társadalomnak a legnagyobb szüksége van rájuk?"*

A kongresszusi levél *nyolcadik fejezete a szervezeti élet kérdéseit tárgyalja.* Ezzel kapcsolatban a vb a következőket hangsúlyozta ki: *„Folytassuk a mozgalmi évre szóló tervezés eredményes gyakorlatát. Érjük el, hogy az alapszervezet önmaga elé tűzött feladatai a helyi igények és lehetőségek messzemenő figyelembevételével szolgálják a KISZ országos akcióprogramjának teljesítését... El kell érni, hogy ne legyenek formális egyéni vállalások... az eddigieknél bátrabban, határozottabban és következetesebben döntsenek az alapszervezetek a tagsági viszonyról."* A vb fontosnak tartja, hogy „... a kádermunkában erősítenünk kell a tervszerűséget, a tudatosságot, a folyamatosságot."

A kongresszusi levél további „sorsa" egyetemünkön a következőképpen alakul: *Február 7—8-án az alapszervezeti vezetők pol. képzés keretében dolgozzák fel,* s ezt követően kerül az alapszervezetek elé további megvitatásra.

A kongresszusi levél tárgyalása után a vb úgy határozott, hogy *a Szervezeti Szabályzat módosítását az alapszervezetek vitassák meg.*

F. P.

DERŰ

Egy kép az APN fotókiállításáról

Énekkarunk Kőszegen

December 6-án egyetemünk énekkara a Kőszegi Jurisich Miklós Gimnázium meghívására kórushangversenyen szerepelt.

A sikeres koncerten fellépett a Kőszeg város „Barátság" kórus és a Jurisich Miklós Gimnázium vegyeskara.

Szélesebb nyomtávon

A Szovjetunióban nem a tájat nézi az ember. Mert nem az érdekli. A megvalósult szocialista rendszer — ez a fő „látványosság". Turistaként szemlélgetni a történelmi változást, a forradalmat, — ez a lehetetlenség kíséri végig ezt az egy hónapot, amelyet a Szovjetunióban töltünk.

Ide mindenki bizonyítékért jön. Ellenség és barát egyaránt a saját igazát keresi. Pedig eleve elhibázott kiindulópont. Nem számonkérni, de nézni, látni, tapasztalni kell.

Záhonynál a határon tengelycsere; szélesebb nyomtávon halad végig a vonatunk. Vehetjük figyelmeztetésnek is: állítsunk a látószögön! Más dimenzió, más méretek!

MOSZKVA: Nem sokat láthatunk belőle, lerakjuk a holminkat a követségre, majd az első szabad óra a Szovjetunióban. Első élmény a posta. A november 7-i képeslapok. A szovjet címer, vörös zászló, diadalmas munkásököl a képeslapon. Küldök is egyet külföldre a nyugaton élő bátyámnak, hadd borzongjanak egyet kispolgár szomszédai, meg az ottani postás. Egy rövid séta után vissza kell térnünk, mert kezdődik a városnézés. Nem hivatalos, csak amolyan körséta busszal. Két szovjet egyetemista, egy fiú, meg egy lány vezet minket. Öröm látni, hogy mennyire szeretik Moszkvát és büszkék rá. Öntudattal és büszkén mutatják a Lomonoszov Egyetemet, a Vörös teret, a Kremlt és a többi látnivalót. Délután megnézzük a Tretyakov Képtárat. Az ember azt hinné, hogy egy zsúfolt áruházban tolong, annyi az ember. Semmi diszkrét elegancia, kultúra áhítata, ünnepélyesség. Lehetne siránkozni; ez nem is múzeum, a képek előtt elmélyedni lehetetlen, annyian vagyunk. De inkább azt mondom: úgy hívják ezt, „a kultúra mindenkié". Nézőpont kérdése. Katonák, matrózok, iskolások a képek előtt. — akár egy Majakovszkij-versben.

A GUM-ot a Vörös téren, azt sem hagyjuk ki. A lányok szőrmesapkát szeretnének, amilyet keresnek, nem találnak. Elhangzanak az első panaszok, kritikus megjegyzések.

Még aznap este repülünk tovább úticélunk, Krasznodár felé. Két idegesítő hozzáállás: A nyárspolgár és a szalonforradalmár (testvérek ők minden látszat ellenére). Az előbbi egoizmusa miatt írtózik, utóbbit pedig minden valóság riasztja. Tehát a szovjet rendszer is. A másik oldalon meg a stréber, aki úgy érzi, ő az, akinek meg kell védeni a Szovjetuniót. Elég egy kritikus megjegyzés a kosztra, vagy akármire és máris pattan elhárítani „a rágalmat".

KRASZNODÁR egyhónapos tartózkodásunk színhelye. Tipikus fiatal szovjet város. Az épülő félben levő városok arcát mutatja. Világvárosi épületek, köztük apró paraszthá zak. Vedlik ez a város. Itt van már a korszerű mutatós szovjet Krasznodár, de itt van még a régi kozák település, Jekatyerinográd is. Falu, amelyikben villamos jár — állapítja meg valaki. Igen, de olyan falu, amelynek egyeteme van, olyan színházai, stadionja, repülőterei, mozijai, amelyeket a mi Pestünk is megirigyelhetne. Apropó a színház kívül-belül nagyvonalúan modern, esztétikus gyönyörű épület. A darab, amit játszanak benne: — nincs szerencsém! — gyenge. Modern politikai dokumentumdráma akarna lenni, de dilettáns szerző dilettáns műve. Operett modorban iskolás dramaturgiával előadott szemináriumi illusztráció. Egy jó plakát bizony sokkal többet érne. Meg vagyok nyugodva. Viszont a színház tele van, hamis lenne a kép, ha erről megfeledkeznék. Öregek, fiatalok, javarészt munkások. Ünnep számukra ez az este. Nagyszüleik 50—60 évvel ezelőtt még írni, olvasni se nagyon tudtak.

A kollégium, ahol lakunk, tényleg nemzetközi, Kubaiak, szírek, kongóiak, csehek és még sokan mások. Rengeteg külföldi diák. Mibe kerülhet ez a szovjet államnak! Vagy mibe kerül a „kubányi tenger" a csaknem balatonnyi víztároló. Nemrég épült, nem messze Krasznodártól és egy évtized alatt megváltozott egy fél dunántúlnyi területet. Nem lehet más szót találni, csak azt, hogy gigantikus. Nem a víztároló, az erőmű, vagy a gyár, hanem az emberi munka! Ez is forradalom!

NOVOROSZIJSZK. Hős város a Fekete-tenger partján. Itt rekedt meg a kaukázusi olajmezőkért indított fasiszta támadás. Lépten-nyomon sírok, emlékművek. Az emberfeletti kegyetlen küzdelmet, ellenállást epesszá emeli az emlékezés. A mementóként otthagyott, szétlőtt vagonroncsról az ember szeme a tengerre téved. Az alig hullámzó, szép, békés tengerre. Jólesik látni. „Soha még egy háborút — ezt üzeni Novorosszijszk" — búcsúzik tőlünk az idegenvezető.

Kis csoportunk megrohanja a lemezboltokat. Beethoven öt zongoraversenye Richterrel. Az ára a mi pénzünkben még 100 forint sincs.

ECSMIADZIN és JEREVÁN. Sikerül megszerveznünk a kétnapos kirándulást az örmény fővárosba. A Kaukázus felett repülünk. Felejthetetlen élmény; a felhőhártyából kibukó havas csúcsok látványa. Ázsiában vagyunk. Jereván egymilliós csodás, lüktető város. Sok étterem, remek zene — vidám mulatós ember az örmény.

Alig pár kilométerre a török határtól Ecsmiadzin az örmény egyház központja. Reverendás örmény papok. Ma is itt képzik az örmény egyház papjait, akik aztán szerte a világon a diaszpórákban élő örmény vallási közösségek vezetői lesznek. Az itteni örményeknek mintegy 10 százaléka vallásos — mondja az idegenvezető.

Észrevétlenül suhan el az egy hónap. Máris indulás haza. Még egy utolsó pillantás a repülőgépről a tájra. Még egy éjjeli városnézés Kijevben, aztán búcsú ettől a hatalmas országtól. Nem az erőművek, hanem az építőik országától. És itt legyen a hangsúly.

Marschall Miklós

A KOLLÉGIUMI MUNKÁRÓL

A 18. SZÁMBAN megjelent írás („A kollégiumi munkáról"), mint rövidített beszámoló került az újság hasábjaira, miután a KISZ-bizottság elfogadta azt, mint a KDB értékelését a kollégiumi helyzetről.

A cikk utolsó részében kollégiumaink szakmai, politikai, kulturális, sportmunkáját, illetve alapközösségeink szerepét és pillanatnyi helyzetét kívánjuk bemutatni.

A kollégiumi közösségek *óriási pozitívuma az állandó ellenőrzési lehetőség,* mindenki tanulmányi munkájának szem előtt tartása. Nos, felsőbb években (a Kinizsi kollégiumban, ahol két ember él közvetlenül egymással) kevésbé tapasztalható már, hogy a kollégiumok kihasználják a hasznos tanács, a helyes meglátás közlésének lehetőségét közvetlen környezetükben. *A TDK munkának is csak egy igazi bázisa van: a szakkollégium.* Pedig a többi kollégium is egy tekintetben azonos helyzetben van a szakkollégiummal: *az azonos kutatási területen dolgozó emberek közvetlen munkakapcsolatának lehetősége fennáll.* A kulturális önképzés területén feltétlenül *figyelmet érdemel a könyvtárak helyzete.* Azért is, mert a tanulás utáni pihenés, kulturálódás igen fontos helye a kollégium. *A könyvtárak, klubok mindenképpen rendelkezzenek a legfontosabb napilapokkal;* járjon rendszeresen a szakmai folyóiratok legjava és néhány összefoglaló jellegű irodalmi folyóirat. *Ezen a téren van még lehetőség előrelépésre, elsősorban az alsóbb éves kollégiumokban. A tevékenység formái két irányban válnak el: önképzés öntevékeny formája, illetve a közösségi formája.*

Tartalmi meghatározottság terén feltétlenül e két csoport érdemel figyelmet: a szakma alaposabb ismeretét, rokon területekkel való viszonyát megvilágító képzés, valamint a hiányok pótlását szolgáló képzés (mi esetünkben természettudományos és művészeti ismeretek szerzése).

A megfelelő látogatottság, jól előkészített, gondosan kiválasztott témák előadásainak sorozata egy egész közösség fejlődését, szemléletét terelheti a kívánt irányba, a kívánt mértékben. *Egyetemünk a személyi feltételeket biztosítja, az egyéb területeken tevékenykedő szakemberek meghívása elé sem gördül lényegi akadály. Ha mégis, az inkább a kollégisták érdektelensége, készületlensége.*

A SZAKMAI ELMÉLYÜLÉS mellett igen fontos, vele egyenrangú terület az egyéb dolgokban is jártas, művelt, XX. sz.-i szocialista szakember kultúrénjének megteremtése. Képzésünkből adódóan műveltségünk ezúton megszerzendő elemei kell hogy legyenek *a természettudományos ismeretek. Ezen a téren látjuk súlyosabbnak a helyzetet.* Szinte nem lehet példát találni arra, hogy valamely kollégiumunk ilyen témában szervezett volna ismeretterjesztő előadást, indított volna szakkört, rendezett volna más egyetem hallgatóinak munkáiból ismertetést.

Teljesen az öntevékeny képzési területen marad ez a feladat, s kételyeink támadnak afelől, hogy az egyén pótolja-e azt, amit közösségi szinten nem kap meg! *Nagyon hasznos segítség lenne ezen a területen az, hogy kollégiumaink ma még gyér társadalmi munkaakcióinak nagy része olyan üzembe, szövetkezetbe irányulna, ahol meg is mutatnának egy s mást a munkafolyamatokból.*

A MŰVELŐDÉS MŰVÉSZETI oldalának másik fontos területe a *kollégiumi rendezvények igényes, tartalmas összeállítása.* Nagyon gyakran *véget ér mindez egy-egy zenekar meghívásakor; fehér holló ritkaságúak a zeneművészek, az előadóművészek egyetemi kollégiumaink táján.* Hol vannak a jól bevált középiskolás programok: két-három prózai művész előadóestjei, kerekasztal-beszélgetései. *Egyetemünkön működő kultúrcsoportok szereplésének kiváló helye lehetne kollégiumaink bármelyike, de napjainkig mindkét részről hiányzott a kezdeményezés!* (Irodalmi színpadra, énekkarra gondolunk elsősorban, kivétel ez alól a Táncház.)

A kollégista szabad idejének jelentős részét kellene, hogy képezze *a sport.* Nagyon *kevesen sportolnak rendszeresen,* ennek oka az egyetemen *gyéren működő szakosztályok,* valamint az, hogy *az egyetemen kívüli sport nem kellőképpen elismert.* Így azután *marad az alkalmankénti mozgás. Az uszodák nagy vonzerőt jelentenek, tömegesen járnak úszni kollégistáink, s az utóbbi időben megoldódott az anyagi támogatás is (tornaóra felhasználása).*

Egyéb sportágak területén a helyzetet (pl. az atlétikát illetően) *létesítményproblémáink determinálják.* Labdajátékok terén jobb a helyzet, bár *a Kinizsi utcai tornaterem* „kímélése" (futballtól) *sok mindentől megfosztja kollégistáinkat.*

A kulturális, *sportrendezvények anyagi fedezetének teljes biztosítása a kultúrosztály által nem mindig volt megoldható* időben és egyszerűen. A kollégiumok jól szervezett *munkaakciókkal nagyon könnyen megoldást érhetnének el* minden tanév beindulásakor. (Ezt az utat járja egyébként a szakkollégium.)

Az általánosabb kollégiumi, illetve összkollégiumi szinteken mozgó rendezvények, programok s egyáltalán az egész munka *csak úgy tud hatást kifejteni, ha a legkisebb közösségekig, illetve ezen keresztül minden emberig lehatol, s fordítva; kollégiumi munkáról az alapközösségek léte, s cselekvése nélkül nem beszélhetünk.*

Alapelvként *leszögezhetjük, hogy az említett eredmény kialakulásához elengedhetetlen a közösség tagjainak egy olyan rendszeres, folyamatos és együttes tevékenysége, melyben az emberi és szakmai-politikai oldalakat fejlesztő funkciók jelentős hányada sűrűsödik,* és a közösség épp ezen tevékenység közvetítésével fejtheti ki a sokoldalú hatását tagjaira.

Az együttes tevékenység az alábbi követelményeknek feleljen meg:

— a tevékenységnek önként vállaltnak kell lennie, azaz meg kell felelnie a közösség és tagjai érdeklődésének és érdekeinek,

— folyamatosnak kell lennie, hiszen felbecsülhetetlen a különbség az eseti akciók és a folyamatos közösségi munka emberformáló, személyiségfejlesztő hatása között,

— más oldalról viszont ügyelni kell arra, hogy a közösen végzett munka, az együttes tevékenység semmiképpen ne jelenthesse az alapközösség „befelé fordulását", egy minden szempontból káros zártság kialakulását, hanem a közösség mindvégig nyílt egységként funkcionáljon.

A PILLANATNYI HELYZET: a kollégiumok nem találták meg ezeket a tevékenységi formákat, *az alapközösségek legtöbb esetben nem emelkednek felül az emberi együttélési normák betartásának követelményein, sőt még nagyon sokszor ezt sem érik el,* de a legritkább esetben működnek a kollégiumi mozgalmi és szakmai munka csomópontjaiként.

„Az alapközösség tevékenységi formája, tehát, hogy mit tudnak közös programként beállítani, szinte teljesen rájuk van hagyva... A DB közvetlenül irányítani, tevékenységi formát megjelölni nem tud számukra."

1975. az alapközösségek területén változásokat kell, hogy hozzon. *Mind a kollégium DB-ának, mind pedig a kollégiumot segítő Tanácsadó Testületnek javasoljuk, hogy* — éppen az alapközösségek kulcsfontosságú közös, folyamatos tevékenységgel való ellátása érdekében — *válasszák ki egyetemi vagy azon kívüli környező társadalmi életünk egy területét, ahol megoldásra váró és fiatalok segítségét igénylő problémák vannak.* A DB e területet ossza fel az alapközösségek között. Természetesen, mint már annyiszor, most is hangsúlyoznunk kell, hogy *olyan feladatot kell vállalni, amely folyamatos és tartalmi munkát jelenthet. Eseti és látszat jellegű tevékenységek semmit sem lendíthetnek előre.*

Az alapközösségek viszonylag kialakult és a valóság által állandóan korrigált, a fejlődés igényeihez hozzáigazított *tevékenysége folyik a Rajk László Szakkollégiumban.* Az alapközösségi struktúrát itt az azonos szakmai területen dolgozó diákokból alakult szekciók jelentik. *A DB 1974.* második felében jelentősen *növelte a szekciók működési területét és önállóságát.* A szekciók közösségi életében *jelentős részt tesz ki a közös önképzésen és egymás munkájának állandó figyelemmel kísérésén túl a „közösségi vállalásuk". A vállalás* a kollégium napi fenntartási, propaganda- és egyéb szükségleteitől a kulturális és sportélet megszervezéséig *az egész szakkollégiumi munkát átfogja,* természetesen szekciónként egy-egy hosszabb távú, tartós és *önként vállalt feladattal. Új utakat jelenthet a törökbálinti egységes elsős kollégium.* A folyamatos és közös tevékenység *az együtt-tanulás* itt eleve adódik és kis jóakarattal, valamint a DB aktivitásával *erre az alapra egyéb közösségi feladatok is könnyebben ráépíthetők.*

(Erre egyébként a Szakkollégium patronálása eredményeként beinduló tantárgyi körök és közgazdasági előadássorozat formájában kísérlet is történik.)

A szakmai érdeklődés fokozódó megnyilvánulása reálisan hozzáigazított tevékenysége folyik a Rajk László Szakkollégiumban. Az alapközösségi struktúrát itt az azonos szakmai területen dolgozó diákokból alakult szekciók jelentik. A DB 1974. második felében jelentősen növelte a szekciók működési területét és önállóságát. A szekciók közösségi életében jelentős részt tesz ki a közös önképzésen és egymás munkájának állandó figyelemmel kísérésén túl a „közösségi vállalásuk". A vállalás a kollégium napi fenntartási, propaganda- és egyéb szükségleteitől a kulturális és sportélet megszervezéséig az egész szakkollégiumi munkát átfogja, természetesen szekciónként egy-egy hosszabb távú, tartós és önként vállalt feladattal. Új utakat jelenthet a törökbálinti egységes elsős kollégium. A folyamatos és közös tevékenység az együtt-tanulás itt eleve adódik és kis jóakarattal, valamint a DB aktivitásával erre az alapra egyéb közösségi feladatok is könnyebben ráépíthetők.

Fontos napirendi pontok a pb-ülésen

(Folytatás az 1. oldalról.)

Egyetemünk sajátosságaiból következően a beszélgetésekre 1976. március 1-től május 10-ig kerül sor.

A beszélgetések után az értékelő taggyűlést 1976. május 20-ig kell megtartani. Az új tagkönyveket ünnepélyes taggyűlésen adják majd át az intézkedési terv szerint 1976. december 20-ig.

A pártbizottsági ülésen ezután került sor a második napirendi pont megbeszélésére.

Tapasztalatok és feladatok a KB 1974. december 5-i határozatának végrehajtásáról

A Központi Bizottság 1974. december 5-i határozatának végrehajtását és a további feladatainkat a pb megtárgyalta egyrészt pártszervezetünk gazdaságpolitikai agitációs munkája, másrészt az egyetem takarékossági tervének teljesítése, valamint az ezzel kapcsolatos pártszervezetre váró feladatok vonatkozásában.

Egyetemünk számára feladatként adódott a KB határozatának, illetve a határozatban felvetett gazdasági és gazdaságpolitikai problémáknak és feladatoknak az értelmezése és elemzése az oktató és tudományos munkában való érvényesítése, általános gazdaságpolitikai propagandánknak a fokozása és színvonalának emelése. A népgazdaságunk helyzete, problémái és az előttünk álló feladatok megfelelő súlyt kaptak az oktató munkában. A gazdaságpolitikai propaganda pártszervezetünk munkájában a párt, szakszervezet és a KISZ politikai oktatásában is megfelelő szerepet kapott. Mindemellett

a pártbizottság fontosnak tartja gazdaságpolitikai propagandánk további javítását.

A népgazdaságunk előtt álló feladatok, a hatékonyság fokozása, az erőforrásaink jobb kihasználása, gazdasági egyensúlyunk helyreállítása, a gazdaságirányítási rendszerünk tökéletesítése, az V. ötéves terv irányelvei és megértése, továbbra is álljon gazdaságpolitikai propagandánk középpontjában, az új helyzet egységes és reális értelmezése és elemzése, a szükséges szemléletváltozás még inkább érvényesüljön az oktató és kutatómunkában. Különösen nagy hangsúlyt kell helyezni az ésszerű takarékossági szemlélet erősítésére.

Érzékenyebben és gyorsabban kell reagálni a hallgatóságot foglalkoztató problémákra, és az esetleges zavaros nézetekre.

Az Oktatási Minisztérium által előírt és az egyetemi tanács által elfogadott egyetemi takarékossági terv teljesítésében elért eredményeket a pártbizottság pozitívan értékelte. Ugyanakkor megállapította, hogy

még korántsem használtuk ki az ésszerű takarékosság minden lehetőségét. Az intézményi gazdálkodás központilag meghatározott feltételei és mechanizmusai változatlanul nem mindig ösztönöznek takarékos és racionális gazdálkodásra. Rossz a pénzköltések ütemezése, meglevő eszközeink kihasználása.

Nem vált közismertté a takarékossági terv általában az egyetem tanszékein. Pedig az ésszerű takarékosságnak nagy tartalékai vannak egyetemünkön. A munkaidővel való racionálisabb gazdálkodás, a hatékonyabb oktatás és tudományos-kutatásszervezés, a munka szervezettségének növelése valamennyi területen számottevő forrásokat jelentenek. A jövőben a pártszervezet minden szintjén a fenti kérdésekre nagyobb figyelmet fordít. A pártbizottság felhívja az állami vezetők figyelmét a jelzett problémákra, s azok megoldásához fokozottabb támogatást nyújt. A szemléletformálásban a pártbizottságnak és a pártalapszervezeteknek fontos szerepe van. Az ésszerű takarékosság helyi tartalékainak a feltárásában és kihasználásában a pártcsoportok és az egyes párttagok felelősségteljes magatartására van szükség — állapították meg a pártbizottsági ülésen.

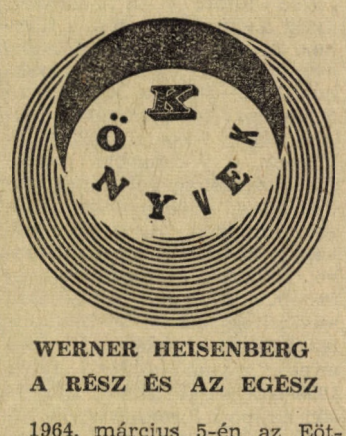

WERNER HEISENBERG
A RÉSZ ÉS AZ EGÉSZ

1964. március 5-én az Eötvös Loránd Tudományegyetem díszdoktorrá avatta Werner Heisenberget, akinek most jelentette meg könyvét a Gondolat „A rész és az egész" címmel. Ez az öt szó szinte maradék nélkül fogja egybe Werner Heisenberg önéletrajzi írásának indíttatását és természetfilozófiáját, vívódásait, hatalmas életművének értékét és hatását az emberi helytállásnak támaszait. A visszaemlékező ember krónikás, ki híven jegyzé fel a modern fizika legnagyobbjainak szavait, megmentvén a feledéstől Planck, Sommerfeld, Bohr, Einstein, Pauli, Weizsäcker egy-egy beszélgetésben felröppenő gondolatait. Krónikás, aki az atomfizika legjelentősebb ötven esztendejének tudománytörténeti, kulturális és politikai légkörét eleveníti meg: krónikás, aki egyszersmint a legcselekvőbb része is a XX. század tudományos szemléletmódját alapjaiban formáló kvantummechanika egészének létrehozásában. Heisenberg életének és az itt felidézett beszélgetéseknek a központja az atomfizika. Centrum, amely kiindulópont; rész, amely az egész egyre táguló köreihez a természettudományok szélesebb összefüggéseihez, a klasszikus kultúrához, az ókori és a modern filozófiához, a pozitivizmus, a metafizika és a vallás kérdéseihez vezet.

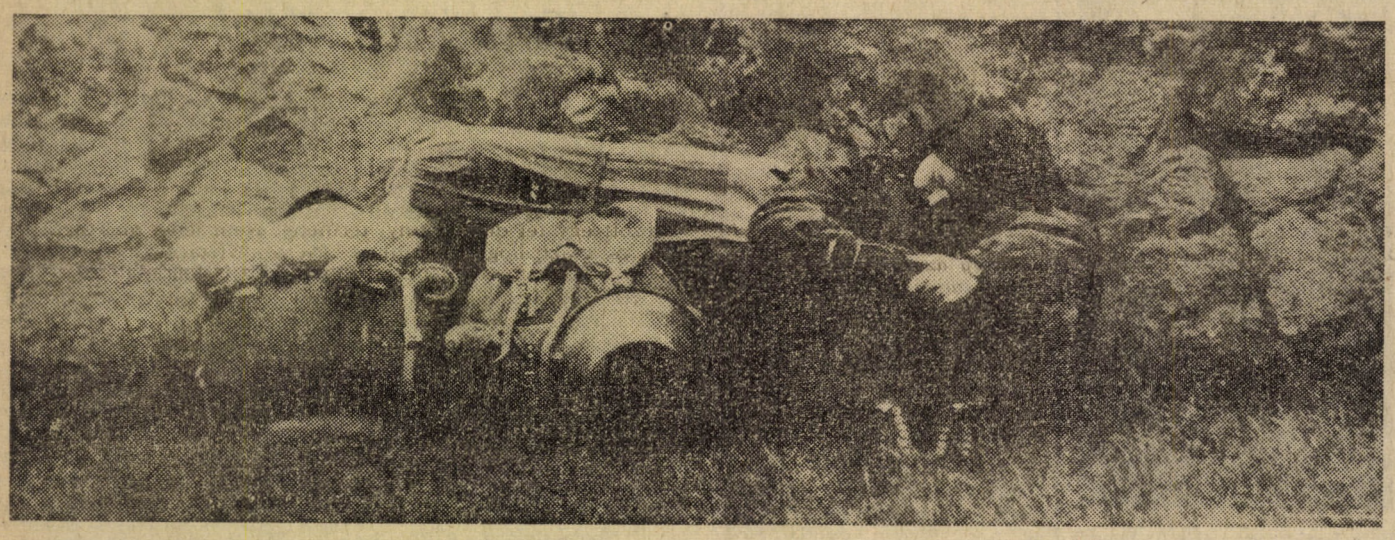

Az én vetett nyoszolyám csak egy marék szalma **Fotó: Zsivkó Makey**

A KISZ-alapszervezetek szerepe a pártirányításban

Egyetemünk KISZ-bizottságának agit.-prop. bizottsága 1975. december 4-i ülésén megtárgyalta a KISZ-alapszervezetek pártépítő munkáját.

Az MSZMP X. kongresszusán elfogadott határozat értelmében a 18. életévüket betöltött fiatalok kérhetik felvételüket a párt tagjai sorába.

A felvételét kérő fiatal egyik ajánlója a KISZ-taggyűlés legyen. Ha a párttagságért folyamodó fiatalnak nem a KISZ-taggyűlés az egyik ajánlója, akkor is ki kell kérnie az illetékes pártszervezetnek a KISZ-alapszervezet véleményét a pártba belépni szándékozó hallgató munkájáról. Ennek következtében megnőtt a KISZ-alapszervezetek pártépítésben betöltött szerepe és jelentősége. Ugyanis a KISZ-alapszervezet saját gyakorlatában láthatja a párt tevékenységét, illetve aktív szerephez jut a pártépítés munkájában az általa javasolt KISZ-tag megítélésében, véleményezésében.

A pártépítés a pártalapszervezet és a KISZ közös feladata. Ebben a munkában sajátos kapocs a hallgatói pártcsoport, mivel a tagfelvételek jelentős része ezen a fórumon keresztül történik.

A korábbi években a II. éves KISZ-alapszervezetek kaptak pártépítési tájékoztatót. Ebben a tanévben azonban hallgatói pártcsoportok az I. éves alapszervezetek számára is tartanak ismertetést a pártépítésről.

Ennek célja, hogy a KISZ-tagok megismerjék az MSZMP szervezeti szabályzatában rögzített követelményeket, valamint egyetemünk sajátságos annak jellegéből fakadó követelményrendszerét.

Azért, hogy a hallgatói pártcsoportok minél alaposabban tájékozódjanak a felvételt kérő hallgatókról, a pártcsoport egyik tagja igyekszik közelebbről megismerni a KISZ-tag ideológiai-politikai felkészültségét, mozgalmi tevékenységét, tanulmányi és szakmai munkáját.

A hallgatók felkészítéséért a KISZ-alapszervezet agit.-prop. titkára a felelős. Ő felel azért is, hogy az ajánló taggyűlés ne pusztán egy ember ajánlása, hanem az egész alapszervezet munkájának, tudatosságának, felelősségének fóruma is legyen. Ezért célszerű a munkát több területen folytatni. Eredményesnek mutatkozik például a felkészítés, KISZ-alapszervezeti részletezésben az akcióprogramban való megjelölése, és az egyéni vállalásokban ezen feladatok előtérbe helyezése. Jól kiaknázható lehetőség a politikai oktatás új formája, mert szemináriumvezetőként a pártba belépni szándékozó hallgatókat be lehet vonni.

Az alapszervezetek személyiségformáló szerepe elsősorban a mozgalmi munka területén jelentős, ugyanis az egyéni vállalások folyamatos értékelésekor figyelemmel kísérhetik a KISZ-tag fejlődését. Ha szükséges, megfelelő útmutatással és építő kritikával kell segíteniük a hallgató további tevékenységét.

A párt tagja csak olyan hallgató lehet, aki tanulmányi munkájában is meghatározott színvonalat ér el. Ennek hiányában is sokat segíthet a KISZ-alapszervezet, ha foglalkozik a hallgató tanulmányi előmenetelének javításával.

Fontos feladat hárul az alapszervezetekre, az emberi magatartás formálásában. A közösségi munka során előbukkannak azok a hibák, hiányosságok, amelyek kiküszöböléséhez éppen a közös munka, a közösség tehet a legtöbbet. De felszínre kerülnek olyan érdemek és pozitívumok is, amelyek esetleg elsikkadtak, ezek felfedése különösen nem elhanyagolható körülmény. Feltételezve, hogy a KISZ-alapszervezetek legfelkészültebb és legképzettebb tagjai kérik felvételüket a pártba, ez egyben annak a lehetőségét is magában hordja, hogy az alapszervezet tagjai fokozottabb tájékoztatást kapjanak a napi politikai élet eseményeiről és különböző elméleti kérdésekről a pártba jelentkező hallgató közvetítése által, de ezen kölcsönösségi viszony alapján az illető politikai fejlődését is figyelemmel kísérhetik.

Ezzel a módszerrel nemcsak a pártépítés előkészítésének hatékonyságát lehetne növelni, hanem elősegítené a KISZ-alapszervezetek felelősségteljesebb tervezőmunkáját is a pártépítési feladatok megvalósítása érdekében.

A közös munka körültekintő, gondos megszervezésétől a hallgatói pártcsoportok és a KISZ-alapszervezetek kapcsolatának javulása is várható.

Losoncz Miklós

A jövő kritikus elágazási pontjai

EZZEL A CIMMEL jelentette meg néhány hónappal ezelőtt a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó *dr. Kovács Géza* újabb könyvét a jövőkutatásról. A könyvben foglaltak szerves folytatását jelentik A nagy távlatok a tervezésben (Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1970) kifejtetteknek. Abban a szerző elsősorban *a jövőkutatás elméleti kérdéseit tárgyalta*, valamint — kollektív kutatómunka eredményeit felhasználva — *kísérletet tett hazánk ezredforduló idején várható fejlettségi színvonalának és makrostruktúrájának első hazai körvonalazására.* Az új könyvben a figyelmet azokra a kritikus fordulópontokra, elágazási pontokra összpontosítja, amelyekből alternatív, eltérő gondolati rendszeren alapuló *jövő-variánsok alakulhatnak ki.*

A könyv megírásával és publikálásával a szerzőnek nemcsak új ismeretek közlése volt a célja, hanem az is, hogy az olvasókban újabb gondolatokat ébresztve, inspirálja őket a jövővel való foglalkozásra. Ha nem foglalkozunk a jövővel, akkor a jövő foglalkozik velünk, azaz olyan helyzet állhat elő, amelyre nem tudunk kellő időben felkészülni. *A jövő egész társadalmunk ügye, alakításáért valamennyien felelősek vagyunk!*

A KÖNYV NÉGY, jól elhatárolható részből áll. Az elsőben a szerző tudományrendszerezési és -politikai kérdésekkel foglalkozik, a másodikban a fejlődési fordulópontok metodológiai, metodikai kezeléséhez ad útmutatást, a harmadikban a jövő társadalmi modelljeiről fejti ki nézeteit, s végül olyan területek kérdéseit vizsgálja, amelyek feltétlenül igénylik a nagytávlatú gondolkodás- és szemléletmódot.

Minden kialakulóban levő tudományterület képviselői keresik tudományuk helyét a meglevő tudományrendszerezésben. A szerző számos példával mutat rá arra, hogy ez menynyire nem könnyű — éppen azon tudományok, tudományterületek esetében, amelyekben dominál az interdiszciplináris jelleg. A jövőkutatás is csak *komplex, interdiszciplináris szemlélettel* művelhető. A lehetséges tudományrendszerezési szempontokat áttekintve, a szerző megállapítja, hogy a jövőkutatás és hangsúlyozottabban annak egyik ága, a futurológia a társadalomtudományok körébe tartozik. „Alapkutatási irányokkal erősen megtűzdelt, alkalmazott tudomány, amely a jövőtudományok között helyezkedik el." (40. old.)

A jövőkutatás *nem ideológiamentes.* A jövőről vallott nézeteket, hipotéziseket erősen befolyásolja (jó is, hogy befolyásolja) az előrejelzéskészítők ideológiai álláspontja. *Ez egyben lehetőséget ad a jövő helyes ideológiai alapon történő formálására is!* A tudomány, az ideológia, az utópia és a jövőkutatás viszonyát értelmezve, a szerző arra is rámutat, hogy az utópia és a sci-fi ötleteket adhatnak a lehetséges jövők kidolgozásához, tehát „gondolatébresztő funkciójuk" is van, miközben hamis tudatot is tükröznek.

A jövőkutatás egyik legizgalmasabb kérdése a *verifikálás*, a hipotézisek igazságtartalmának eldöntése. Ismert az a marxista tétel, miszerint az elmélet próbaköve a gyakorlat. Csakhogy egy előrejelzés megbízhatóságáról, „jóságáról" még az előtt kell nyilatkozni, mielőtt az múlttá, történelemmé merevedik. Minthogy a jövő megismerése folyamatjellegű, így a bizonyításnak is folyamatjellegűnek kell lennie. Ebben a bizonyítási folyamatban hangsúlyt kapnak a *logikai természetű bizonyítások*, amelyekben benne van mind a felhalmozott történelmi tapasztalat, mind pedig az emberi tudásnak az a sajátossága, hogy az ok-okozati kapcsolatok feltárásán keresztül képes az egyes jövő-variánsok belső rendszerének feltárására.

A jövőkutatás *nem jelent jövőbe menekülést*, „hiszen a jövőkutatás egyik célja, hogy a jelen döntéseit a múlt következményei helyett minél inkább a jövő igényei formálják." (65. old.)

A szerző, az előrejelzések készítésének metodológiai kérdéseit tárgyalva, aláhúzza, hogy a jövőt nem lehet részleteiben előrejelezni. A jövőkutatás nem vállalkozhat erre, de *nem is vállalkozik*. A következő nemzedék életét *nem szabad* (sőt, tilos!) most „berendezni", ezt a lehetőséget *feltétlen* meg kell hagyni számukra.

KORUNKRA JELLEMZŐ a *„növekedéscentrikus"* szemlélet. Ezt kitágítandó, a szerző feltárja a növekedés és a haladás kapcsolatát, s ezek együttes hatását, a fejlődést elemzi. A fejlődés többfajta matematikai görbével írható le. Kiemelkedő jelentőségű az exponenciális görbe, ami a *gyorsuló idő* kategóriához kapcsolódik. *Kovács Géza* számos példával teszi hallatlan szemléletessé a gyorsuló időt, mint a tudományos-technikai haladás egyik fő jellemzőjét. A fejlődés fordulópontjainak kutatása leginkább a logisztikus görbe segítségével lehetséges. Az egyedi fejlődési görbéket lefedő burkoló görbe módszert középpontba állítva, rámutat egyrészt a szintáttörés jelentőségének fokozódására, másrészt a jövőbeni lehetőségtartomány szélesedésére, kifejezve az idő előrehaladásával párhuzamosan növekvő döntési szabadságot.

A szerző kísérletet tesz a fejlődést leíró görbék *társadalmi általánosítására*. Azt a hipotézisét fejti ki, miszerint az öt termelési mód fejlődése logisztikus görbével jellemezhető, s ezek exponenciális burkoló görbéje az emberiség fejlődésének általános menetét írja le. „A későbbi termelési módok emelkedésének mértéke abszolute nagyobb, mint a korábbiaké." (119. old.) De mivel mérjük az egyes termelési módok történelmi fejlődését? Továbbkutatandó, és megválaszolandó kérdés, s nemcsak közgazdász számára!

Néhány megjegyzést fűzve a már elkészült világmodellekhez, a szerző hangsúlyozza, hogy *„e világmodelleknek kétségkívül az a legfőbb közös hibájuk, hogy nem marxisták készítették őket. Viszont az, hogy nem marxisták készítették, nem a modellek készítőinek a hibája, hanem a miénk."* (125. old.)

A jövő lényeges kritikus elágazási pontját jelentik a jövő társadalmi modelljei, a *kommunizmus és a posztindusztrializmus alternatívája.* Mi lesz a kommunizmus speciális termelő ereje? Erre a kérdésre keresve a választ, a szerző a tervezést, illetve a mai tervezésnek egy fejlettebb formáját a *társadalom tudományos irányításában* ilyen speciális termelő erőnek tekinti. Kiemelt szerepet kap a *biológia* is, mint olyan tudomány, amelyben a *társadalmi ellenőrzésnek* jelentősen megnő a szerepe.

Az új társadalmi rend fölényének, a *társadalmi rés* hasznosításának alternatívái közé tartoznak egyrészt a szabad idő növelés, vagy továbbdolgozás alternatívája, másrészt a kollektív igényektől vezetett társadalompolitika érvényesítésének lehetőségei. Az alternatívákban rejlő lehetőségek hasznosításában döntő szerepe van a történelmileg felhalmozott civilizációnknak és kultúránknak.

AZ EMBERISÉG JÖVŐJE kérdéskört a *jövő embere* jellemzőinek körvonalazása teszi sokoldalúan megalapozottá.

A szerző a könyv utolsó fejezetében ún. *jövőérzékeny tevékenységeket* tárgyal, mint a tervezést, a regionális makrorendszereket, a környezetvédelmet és az oktatást. A regionális makrorendszerek működését elemezve, a szerző e rendszerek érzékenységét gazdasági szerepükből adódóan és politikai tényező oldaláról vizsgálja. A környezetvédelem problémáinak megoldására átfogó, nemzetközi tervezési és intézkedési rendszer megvalósításának szükségességére hívja fel a figyelmet.

Az *oktatás* a jövő egyik legkényesebb kritikus pontja. Az oktatási rendszer helyzetétől függ ugyanis nagymértékben az, hogy a következő és a további nemzedékek mennyire lesznek képesek a továbbképzést is lehetővé tevő döntések meghozatalára, s olyan életforma kialakítására, amely a személyiség teljes kibontakozását biztosíthatja. A szerző véleménye szerint az oktatás korszerűsítésével, s benne a szervezeti rendszer tökéletesítésével kapcsolatos feladatok nem oldhatók meg anélkül, hogy ne tennénk társadalmi üggyé.

A szerző állásfoglalását, gyakran szenvedélyes reagálását a gyakorlat során felmerülő problémákra adott válaszokra a *jövőért felelősséget érző tudós gondolkodása* hatja át. Csak így, ilyen szellemben lehet a jövővel foglalkozni!

A könyvet mindazok számára ajánlom elolvasásra, akik a jövőt valamilyen formában alakítani akarják — és melyikünk nem járul hozzá valamilyen módon a jövő formálásához?

Dr. Nováky Erzsébet

Előőr

Hazánk felszabadulásának 30. évfordulója alkalmával, majd a XI. kongresszust követően, tudományos életünk különböző fórumain viták, ülések sora zajlott le, amelyeknek dokumentumait folyóirataink ezekben a hónapokban publikálják. Ebbe a sorba tartozik az az írás, amelyet a TÁRSADALMI SZEMLE 12. száma közül. A szerző *ÓVÁRI MIKLÓS*, az MSZMP KB. titkára, a téma: *ideológiai munkánk, feladataink.*

A PÁRTTÖRTÉNETI KÖZLEMÉNYEK ez évi 3. számában jelent meg *KÖPECZI BÉLÁNAK*, az utóbbi másfél évtized történetéről rendezett akadémiai plenáris ülésen, idén áprilisban elhangzott előadása: *A TÁRSADALMI TUDAT FEJLŐDÉSE HAZÁNKBAN AZ ELMÚLT MÁSFÉL ÉVTIZEDBEN.* Köpeczi három fő kérdéssel foglalkozik: a társadalmi tudattal és struktúrájával; pártunk eszmei harcával, és ezzel összefüggésben a köznapi tudat jelenségeivel; a szocialista társadalmi tudat uralkodóvá válásának feltételeivel. A fogalmi tisztázás során megállapítja: *„A klasszikusok szerint létezik tehát társadalmi tudat, s az nem az egyes emberek tudatainak összessége, hanem egy történelmileg meghatározott társadalmi lét tükröződése az egyes emberben, a társadalmi csoportokban, osztályokban, nemzetekben. (...) A legújabb marxista irodalom főleg Plehanovra támaszkodva, megkülönböztet a társadalmi tudaton belül ideológiát és társadalmi pszichológiát, vagy helyesebben társadalmi pszichikumot."* Az 1956-os ellenforradalommal, majd a konszolidáció, később a hatvanas évek eseményeivel összefüggő tudati, ideológiai vonatkozások számbavétele után, összefoglalásképpen a következőket írja: *„A párt eszmei harca — bizonyos ellentmondások és belső gyengeségek ellenére — nagy eredményeket ért el az utóbbi másfél évtizedben, főleg a politikai tudat alakításában, de azt nem mondhatjuk, hogy a társadalmi tudat minden formájában és rétegében, a nem szocialista jelenségek eltűntek volna. (...), ezért fontos, hogy az eszmei harc tovább folyjék, mégpedig úgy, hogy számolunk a köznapi és a teoretikus tudat sajátosságaival, s az eddiginél komplexebben hatunk az elsőre és elméletileg magasabb színvonalon a másikra."*

Izgalmas és hatásos számot állított össze (1975. 2—3.) — mint *VITÁNYI IVÁN* bevezető cikkéből kiderült: tudatosan — a KULTÚRA ÉS KÖZMŰVELŐDÉS c. folyóirat szerkesztősége. Az említett írás címe: *KÖZMŰVELŐDÉSRŐL KEMÉNYEN.* A szerző világosan és egyértelműen fogalmazza meg a fejlődésünk jelenlegi szakasza által meghatározott problémát: *„Van a közművelődésnek egy naiv, rózsaszínű szemlélete. Nagyon könnyű dolog ugyanis a közművelődés helyzetét az ismert sémába „rendezni":* Nagyok az eredmények, de vannak még hibák; most majd kijavítjuk a hibákat is, akkor még nagyobbak lesznek az eredmények.

Ennek a szemléletnek nem az a legnagyobb hibája — folytatódik az okfejtés —, hogy rózsaszínű; hanem, hogy a közművelődést olyasminek képzeli, mint a rózsakertészetet: nem kell mást tenni, mint öntözni, ápolni a virágot, meg irtani a gyomot. *A valóságos közművelődés azonban sokkal ellentmondásosabb, konfliktusokkal terhesebb folyamat, nem annyira egyszerű ápolás, művelődés, mint inkább harc, küzdelem, valódi ellenfelekkel szemben, és a valódi alternatívák közötti választás kötelezettségével."* Fehéren-feketén megfogalmazza a legnyilvánvalóbb választás pólusait: „Számunkra tehát úgy adódik a lecke, hogy vagy átvesszük a közművelődési probléma kapitalista megoldását a kommunizált tömegkultúra hazai változatának képében, vagy ki tudjuk alakítani a *művelődés szocialista alternatíváját."* Az első lépés, amit egy ilyen folyóirat megtehet, kézenfekvő: *„...olyan számot állít össze, amelyben több szó esik a közművelődés és a népművelés nehézségeiről, bajairól, üresjáratairól, mint eredményeiről. Nem azért, mert nem látjuk az eredményeket, hanem, mert felelősséget érzünk a jövő eredményeiért is."*

Érdemes figyelemmel kísérni *a SZINHÁZ* c. folyóirat számait. Ezt megerősíti például az a tény, hogy az 1972 óta hosszabb-rövidebb megszakításokkal folyó, s most, ki tudja hányadszor újra felkavart színházi vitában — úgy tűnik — a SZÍNHÁZ az, amely *érdemi véleményeknek adott helyet.* Decemberi számukban a színház „szellemi köréhez" tartozókat: *filmeseket, írókat, költőket szólaltattak meg,* akik — ha figyelnek rájuk — előrevihetik nemcsak a vitát, hanem a vita hevében kissé elfeledett „ügyet", a színházat is. *KARDOS FERENC* színész és filmes kollégáiról szólva állapította meg: *„A társadalom, a kulturális élet mozgásának indukálása a mi kezünkbe is le van téve. Nem egy jó előadásra, filmre van szükség, hanem változó, forrongó kulturális közeletre. NÁDASS PÉTER* a következőképpen fogalmaz: *„A színház az egyetlen igazán közösségi művészet. A rituális összelélegeztetés művészete.* Ha ez az összelélegeztetés soha nem sikerül, akkor talán arról is gondolkodni kell, hogy *a társadalom miért nem érzi elég erősnek és egészségesnek magát ahhoz, hogy látvánnyá tegye és látvánnyá engedje önmaga nevetségességeit, és rémeit? És ha nem engedi,* ha nem teszi, ha rosszak a játékszabályok, akkor az is természetes, hogy a színház inkább süketnek, vaknak és némának tetteti magát — *a megmaradásért eljátssza a színházat. Majdnem biztos vagyok benne, hogy egy olyan szellemi légkörben, amelyben természetes gesztussá vált minden sarkot és élet lefaragni, minden egészséges és egészségtelen végletet letompítani, lefojtani, ott jó színházat csinálni nem lehet."*

A KÖZGAZDASÁGI SZEMLE 11-es számában két cikk foglalkozik az *1957—60-as időszak elemzésével. ESZE ZSUZSA a gazdaságpolitika és a külkereskedelem összefüggéseit vizsgálja, HEGEDÜS MIKLÓS* pedig a *struktúrapolitika törekvéseit és realizálásukat veszi szemügyre.* Ez utóbbi tanulmány bemutatja, hogy az időközbeni eltolódások és változtatások miatt nehéz körvonalazni a korszak konzisztens struktúrapolitikáját, így is *bebizonyítható azonban, hogy néhány gazdaságpolitikai döntés nem állt egyértelműen az „elképzelt" struktúra szolgálatában, néhány pedig kifejezetten ezzel ellentétesen hatott.*

Egy külföldön élő magyar tudós, *DR. SZONDY LIPÓT* tudományos *portréját igyekszik bővíteni az a beszélgetés, amely a VALÓSÁG novemberi számában jelent meg.* Az interjú során az úgynevezett *„ösztöndiagnosztikai" teszt* — a pszichológiai vizsgálatok egyik széles körben alkalmazott eszköze, — illetve *SZONDY „mélypszichológiai"* elméletének — *sorsanalízis vagy sorspszichológia — keletkezését követhetjük nyomon.* A sokat vitatott elmélet lényegének illusztrálására néhány kiragadott mondat: *„...az ember választásainak lehet öröklött — családi, génes — alapja, de lehet egyénileg formált, énes alapja is.* Az első a genotrop, a második az egotrop választás. Mindkettő lényege: *az ember sorsát választásai döntik el."* (Dr. Szondy Lipótról *BENEDEK ISTVÁN nagyszerű esszéje az ÚJ IRÁS 1973/10-es és 11-es számaiban jelent meg.)*

A közelmúltban jelent meg *OSZIP MANDELSTAM* válogatott verseinek első magyar gyűjteménye: *CSILLAPITHATATLAN SZAVAK.* Ez a nagy költő, akit higgadtabb irodalomtudósok is *Majakovszkijjal és Blokkal emlegetnek együtt,* a század második évtizedének legelején jelentkezett, s míg roppant tehetsége szét nem feszítette a mindenkori skatulyák oldalait, a szimbolizmus és futurizmus közt „középen" elhelyezkedő akmeista csoporthoz tartozott. *Kötete ma felfedezésszámba megy — legalábbis nekünk —, mert a fiatal orosz költőnemzedék nagy hatású atyjai között tartja számon, az orosz költői nyelv és kifejezésmód megújítóját tiszteli benne.*

M. G.

MOHOLY-NAGY emlékkiállítása kapcsán

Két lényeges dologra figyelmeztetett a Magyar Nemzeti Galéria Moholy-Nagy emlékkiállítása.

Először: a képzőművészet területén is adott hazánk olyan embert a világnak, akire odafigyelt, s művészi eredményeire odafigyel még ma is minden művelt nemzet. Másodszor: mi, magyarok, még mindig nem vagyunk eléggé műveltek. Az indoklás kézenfekvő: mi még mindig nem figyeltünk fel eléggé Moholy-Nagyra. Ennek illusztrálására három szinten egy-egy adalékot közlök. Az első. Amikor említettem egy ismerősömnek a Moholy-Nagy-kiállítást, megkérdezte, hogy: „Ki az a Moholy, egy fiatal tehetség?" S a válaszomra, hogy: „Nem, hanem egy rég elhunyt, külföldön élt mester", azt felelte, hogy így már érti, mert nagyon csodálkozott volna, ha mai, azokat ugyanis ismeri. Mindezt azért írtam le, mert véleményem szerint ez jellemző az ismeretszintre: még az sem hallott Moholy-Nagyról, aki magyar képzőművészetet figyelemmel kíséri. Erre még majd visszatérek. A második. A megnyitón zsúfolt volt a kiállítási helyiség, ám alkotóművész mindössze kb. tíz jelent meg. A tömeget a két világháború közötti pontens műpártolók alkották. Ez is

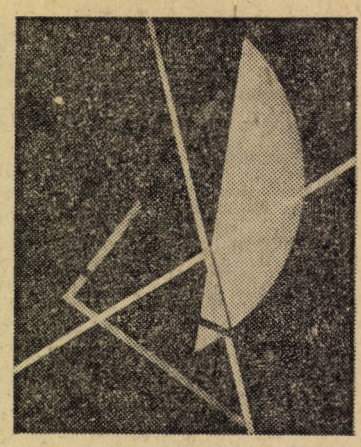

Moholy-Nagy László: Kompozíció E IV., 1922

arra mutat, hogy nemcsak a mai művészetkedvelők, de a mai művészek sem tudják, kiért, miért kellett volna elmenni a Budavári Palotába. A harmadik. Moholy-Nagy négy művészetelméleti kérdésekkel foglalkozó idegennyelvű könyvet írt, amelyek közül mindössze egyet fordítottak le magyarra (Az anyagtól az építészetig). És ennek kapcsán szeretnék az előzőekre is visszautalva még egy gondolatot elmondani. Ahhoz, hogy valaki bármely modern tudomány ismerőjének (ne mondjam: művelőjének) vallhassa magát, minimális követelmény, hogy legalább olyan szinten ismerje tudományának történetét, hogy leleplezhesse azt, aki pusztán régi gondolatok feleleventésével próbálkozik.

A zenei, irodalmi plagizátorokat is leleplezi hamar a műélvező, s a szakma egyaránt. De hogyan észlelhetjük a képzőművészeti plagizálást, epigonizmust, ha nem ismerjük azokat az életműveket, művészeket, amelyeket, illetve akiket plagizálni lehet? Ezek ismeretének hiányában, szerintem, csak felszínes ismeretekről, ítéletekről beszélhetünk. Ezek után pár szóban nézzük meg, ki is volt tulajdonképpen, s mit adott az egyetemes művészettörténetnek Moholy-Nagy László.

1895-ben született. 20 éves elmúlt, amikor a fronton rajzolni kezdett. Kassák, Uitz, Bortnyik közelségében, autodidaktaként művelte magát. 1920-ban Bécsbe ment. Ekkor még nem volt egyéni stílusa, barátai erősen befolyásolták ábrázolásmódját. 1922-ben konstruktivista irányba fordult, s így találta meg művészetének igazi, eredeti útját. A fény izgatta, szerepe a világban, önálló élete, térformáló ereje, plasztikitása. E problémák gyökerekig hatoló kutatása révén jutott el a fotóhoz, majd a színpadképhez, a filmhez, a transzparensépítészethez, mint kifejezési formákhoz. 1923—28-ig a XX. századi európai képzőművészet legjelentősebb nemzetközi iskolájában, a Weimarban működő Bauhausban volt tanár. 28-tól 37-ig európaszerte fotózott, filmezett, ipari formatervet készített, színpadképeket tervezett és természetesen festett. 37-ben Amerikába ment, hogy ott az Új-Bauhaus igazgatását elvállalja, majd annak anyagi csődje után, 1938-ban saját iskolát alapítson az ipari formatervezők részére, School of Design néven. Önálló nevelési programját itt tanította haláláig, 1946-ig. Pedagógiai elvei ma is megszívlelendő gondolatokat hordoznak. Ezek egy része a kiállítás jó rendezése következtében a képek között is olvasható volt. Befejezésül ezekből idézek, mert képeiről külön-külön beszélnem most fölösleges, mert amint Moholy maga mondta: egy-egy mű nem akar tanítani, nem moralizál és mesél. Csak vizuálisan akar hatni." „Minden egészséges ember tehetséges — mondta Moholy. — Minden egészséges emberben megvan az a mélyen rejlő képesség, hogy alkotói energiáit kibontakoztassa, ha munkáját belülről igényli."

Chikán Bálint

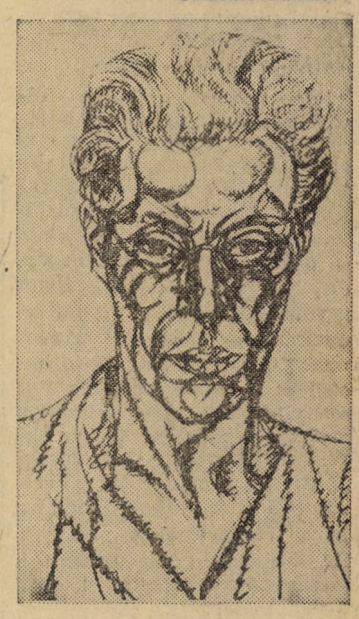

Moholy-Nagy László: Önarckép, 1919

Itt a kori-szezon (Fotó: Eszes)

Bornemisza, Törőcsik és a többiek

A mostanában zajló színház-vita egyik hozzászólója említette, hogy a külföldi együttesek vendégszereplésein kívül színházi életünk jószerével igazi események nélkül folydogál; a bemutatók beleveszneknek a szürkeségbe, a bukások sem bukások, a sikerek sem sikerek. Mivel valami ilyesfélét én is érzek, nagy örömömre szolgált annak idején a hír, hogy a Nemzetiben egy estén mutatják be Bornemisza Péter Magyar Elektráját s Csokonai Vitéz Mihály Özvegy Karnyónéját. Az előzetes várakozást még fokozta az, hogy Elektra és Karnyóné szerepét is Törőcsik Mari játssza — hosszabb idő után vállalt újra főszerepet — s mindkét darabot Major Tamás rendezi. A felfokozott várakozás természetesen magasabbra állítja az igényeket, egy produkcióval szemben, s ha az megüti vagy túlszárnyalja a mércét, már majdnem biztos, hogy egészében maradandó érték születik a színpadon.

Hát nem és nem! Pedig ez a Magyar Elektra a XVI. századi magyar irodalomnak, a magyar reneszánsznak egyik csúcsa, s nem kis büszkeségünkre szolgálhat, hogy a 23 éves Bornemisza Péter 30—40 évvel Shakespeare előtt alkotta művét, avatott kézzel módosítva Szophoklész történetét úgy, ahogy aktuális — akkoriban rendkívül merész — mondanivalója megkívánta. Ha mindehhez hozzávesszük azt, hogy még egy ilyen csodálatos magyarsággal megírt darabot nem játszottak, s egyre kisebb a valószínűsége, hogy valaha is játszani fognak színpadainkon, akkor megállapíthatjuk, hogy Bornemiszán semmi sem múlott.

Törőcsik Mari vállalkozásának nem mindennapi voltáról beszélni felesleges, hiszen ez nyilvánvaló. Elektraként egyszerűen csodálatos. Megjelenik a színpadon s néhány másodperc alatt az ő erőterében vagyunk, részesei az ő keserűségének, dilemmájának, fájdalmának. Nagyon örvendetes tény, hogy játéka túljutott azon a ponton, ameddig a színész eszközeit a verbális közlések és a köznapi gesztikulációk jelentik csupán. Tudatosan — kihasználva a mozgáskultúrája adta lehetőségeket —, az alkotói folyamat során megfogalmazódott belső indíttatásnak megfelelően a nem verbális eszközök (hangszín, hangerő, patologikus, alapelemeire bontott mozgás stb.) széles skáláját felvonultatva (hogy ne mondjam: „idegből") játszik: úgy, ahogyan az a mai kor emberére hatni akaró színésztől megkívántatik.

Mi az, ami miatt az Elektra mégsem kiemelkedő előadás? A bűnös: néhány bosszantóan gyenge színészi alakítás. Bornemisza drámájában — szemben Szophoklészével — Klütaimnesztra durván érzéki, kielégíthetetlenül kéjsóvár, közönséges nő. Igen tévednénk azonban akkor, ha azt hinnénk, hogy mindennek hiteles ábrázolásához elegendő az, ha egy — tisztesség ne essék szólván — legfiatalabb éveit már maga mögött tudó színésznő (Máthé Erzsi) az átlagosnál jóval többet enged láttatni a kebléből, s mindenfajta árnyaltság nélkül, pusztán csak közönségesen beszél. Bosszantó továbbá az, hogy sem ő, sem az Aegisztust alakító Avar István nem képes megbirkózni a szövegmondás alapvető feladatával: érthetetlen hangmasszává állnak össze tolmácsolásukban Bornemisza tömör, veretes, és emellett gördülékeny szavai, világos mondatai. Gyenge alakítás Szacsvay László Oresztese is: enervált, érzelmes, puhány. Aligha ő a legalkalmasabb erre a szerepre.

Az Özvegy Karnyóné előadása a bemutató idején láthatóan nem volt úgynevezett színpadképes állapotban. (Nem zárkózom el attól az állásponttól sem, hogy maga a darab az, amely egyszerűen „kiöregedett" a fent említett állapotból, és úgyis hiábavaló lett volna minden további munka.)

Ettől függetlenül is, Törőcsiknek a Karnyóné szerepében nyújtott alakítása fiaskó, még akkor is, ha néhány egészen kiemelkedő pillanat is része az alapjában erőltetettnek ható produkciónak. Törőcsik nem tudta végihezvinni a lehetetlent: hogy tudniillik Elektra Karnyónét játsszon. Ez a Karnyóné, akit ő megjelenít, kivívja a néző sajnálatát. Csokonai figurája viszont legkevésbé sem sajnálatraméltó; eme sajnálat sokszor csírájában fojtja el a helyzetkomikum hatását, egyre unalmasabbá téve magát a komédiát. De különben is a történet hosszadalmas, a poénok elavultak, a befejezés még viszonylag is lapos. S ez még mind nem elég, mert ehhez járul a színészi teljesítmények mesterséges vérbősége is. Az egész hangulat őszintétlen volta hamar nyilvánvaló lesz, s megerősíti a szomorú feltételezést: ripacskodás folyik a Nemzeti színpadán, árvalányhajas kalpagokkal, elfúló hangon előadott kuplékkal, savanyúkáposztával.

A szélsőségek többé-kevésbé kiegyenlíthetik egymást. Így aztán felette valószínű, hogy ez a bemutató sem lép majd be az emlékezetes színházi események sorába. Szürke premier marad: jó, ha van...

Morcsányi Géza

A zene mindenkié

Kodály Zoltán zenei írásainak válogatása 1952 után most jelent meg második kiadásban. A kötetben csaknem fél évszázad cikkeit, előadásait olvashatjuk, kezdve a „Magyar népdalok" 1906-ban megjelent első kötetének előszavától. Felmerül a kérdés, vajon érdemes-e ilyen írásokat — amelyeknek többsége a maga korában vitairat volt egy-egy konkrét támadásra —, egyáltalán megjelentetni. A válasz egyértelműen igen.

Egyrészt zenetörténeti szempontból, amelyből nézve értékes dokumentumok váltak hozzáférhetővé a nagyközönség számára. Ezekből az írásokból végigkövethetjük azt a szakadatlan küzdelmet, amely azért folyt, hogy a magyar zene megszűnjön végre „német gyarmat" lenni, hogy olyan alapra kerüljön, amelyre bízvást épülhet, ez pedig saját népzenénk.

Nincs olyan területe ennek a problémának, ahol Kodály tanár úr ne javasolt volna valami fontosat. Az iskolai zeneoktatás, a gyermekkarok, a felnőtt dalárdák, a megjelentetett zenei kiadványok, a Zeneakadémia művészképzése és talán a legfontosabb: a zenei közízlés problémáinak mindegyikére tud gyógyírt.

A zenetörténeti szempontot túl nagyon fontos — ami miatt szintén meg kellett jelentetni ezeket az írásokat —, hogy többségük ma is aktuális. Mai zenei életünk legnagyobb baja nem az, hogy egyes szerzőink valamelyik nagy stílus vagy művész epigonjai, mégcsak az sem, hogy egy 2000 fős egyetemről mindig ugyanaz a 3—5 ember vesz részt az egyetemi zenei „Ki nyer má"-n, hanem az, hogy az emberek döntő többsége nem tudja megkülönböztetni a mindennapi életben a jó zenét a rossz zenétől. Figyeljük csak meg, ha valahol egyetemistáink nótába fognak, egymást váltják legszebb népdalaink, az igazi gyöngyszemek, és a legsilányabb zenei torzszülemények.

Harminc-negyven éve a népzene kizárólag falun létezett, ahol mindenféle „hagyományt kell ápolnunk" jelszó nélkül a mindennapi élet tartozéka volt. Napjainkban, amikor a kisebb-nagyobb városokban egyre több, színvonalasabb és népszerűbb népdalklub, táncház stb. működik, talán ez és az iskolai énektanítás további javítása segít a fenti problémán is. Ezzel szemben a falusi népdalkörök, „Röpülj páva"-körök átlagéletkora még a tsz-eknél is magasabb, mert a magukat modernnek valló falusi fiatalok ugyanúgy lenézik a népzenét, mint bármely fennköltvárosi sznob.

Ezzel a gondolatmenettel már a könyv harmadik nagy erényére is rámutattam: gondolkodásra, pontosabban továbbgondolásra serkent. Mindenki, akit egy kicsit is izgatnak zenei életünk jelenlegi problémái, mai nézőpontból olvassa ezeket az eszmefuttatásokat, hiszen cseppet sem nehéz megtalálni az összefüggéseket a 20—50 év előtti és a mai jelenségek között. **töpö**

Pezsgő pukkant

Női kosarasaink az NB II-ben

Közgáz–Magyar Hajógyár 81:53 (46:25)

Luca napján az NB II-be jutásért játszott döntő mérkőzést női kosárlabda-csapatunk a Hajógyár ellen, a Kinizsi utcai sportcsarnokban. A tét az ellenfélnek is, nekünk is az NB II-be kerülés volt. *A Hajógyár tavasszal legyőzte együttesünket, s így ezzel a lélektani előnnyel léphetett pályára.* A találkozó folyamán azonban a lányok *percről percre mind fölényesebb biztonsággal zsugorították a hajógyáriak reményeit* (bár azért még van mit tökéletesíteni a játékukon). *Végül meglepően nagy arányban diadalmaskodott együttesünk.* A mérkőzés után csapatunk játékosai és két edzője *pezsgővel koccintottak az NB II-be jutás sikerére.* Ez a nagyon szimpatikus, vidám hangulatú, lelkes társaság megérdemli az ünneplést, hiszen szép sportsikert ért el. A csapat, utolsó NB III-as mérkőzéséről villantok fel most néhány képet, inkább egy-egy arcot, mintegy búcsúzásképpen is a harmadik osztálytól.

Varga Zsuzsa: Játéka biztonságot áraszt, Leginkább tőle látni ötletes megoldásokat. Igaz, valamikor nem is olyan régen még az BSE-ben játszott.

Széki Zsuzsa: Megbízható, jól, eredményesen dob kosárra, mérkőzésenkénti átlaga 20 pont körüli.

Probstner Ildi: Jól dob távolról, csak eléggé ritkán. Harcosan védekezik, bár valaki a nézőtéren megjegyezte, hogy mindenre mintha egy ütemmel később reagálna.

Major Gáborné: Gyorsan összegyűjtött négy személyi hibát a mérkőzés elején, de mégsem pontozódott ki később.

Pintér Borbála: Kezdő emberként nem dobott pontot, gyengébb teljesítményt nyújtott, mint általában.

Plasz Mária: Cseréként 18 pontot dobott.

Csirmaz Vali, Horváth Judit és Galambos Ágnes cseréként kapott helyet a csapatban.

Tóth Andorné és Török György edző hozzáértéssel és elemi hangerővel dirigálta a lányokat a vonal melől.

Szép szereplést és helytállást várunk a lányoktól jövőre az NB II-ben is.

★

A kosaras fiúk az NB II-ben a 3. helyen végeztek, ami az utóbbi években a legnagyobb sikerük.

Így az egész kosárlabda-szakosztály eredményes évet zárhat.

(borsi)

Kié is a tornaterem?

Várjuk az illetékesek válaszát

Nagy örömmel olvastam a Közgazdász november 6-i számában Ujvári József cikkét (Kié a tornaterem?), amelyben a tornaterem beosztása körüli problémákat valóban reálisan ítélte meg és érvei kétségkívül meggyőzőek lehettek bárki számára — eddig. Az utóbbi hetekben azonban a hét végi mérkőzésidőpontok beosztása példátlanul szervezetlen volt. S ennek nem az volt az oka, hogy egyetemünknek annyi bajnokságban szerepel csapata, hogy nem tudnánk beosztani őket egy hétvégén akár ha egyszerre lennének is pályaválasztók, hanem az, hogy

a tanszék illetékesei olyan csapatoknak adják ki rendszeresen a tornatermet akiknek egészen egyszerűen semmi közük ahhoz. Nem tudom, hogy az egyetem mennyi pénzt kap pályabérként, tartok tőle, hogy semennyit, mindössze „apró" ismerősi szívességek teljesítéséről van szó.

Közben azonban olyan botrányos jelenetek zajlanak le, hogy egyik szövetségi bajnokságban szereplő csapatunk mérkőzését a „vendégek" félbe akarják szakítani, mondván, hogy az ő magasabb osztályú (NB III-as) mérkőzésük elsőbbséget élvez.

A vita során több, csapatunkra és egyetemünkre sértő megjegyzés is elhangzik.

Ezt követően mindenféle előzetes értesítés nélkül NB II-es mérkőzést tűznek ki, amely miatt az egyik KSC-mérkőzés elmarad, a másik csak kétórás késéssel kezdődhet.

(Ezen NB II-es mérkőzés után egyébként szétszórt csikkek ékesítették a tornatermet, „vendégünk" egyik szurkolója pedig borral locsolta végig a pályát. Kultúrvendégeink vannak, ugye?)

Az eset megismétlődött a legutóbbi vasárnap is. A fenti „vendégcsapat" miatt egyébként (a Csepel Autó NB II-es csapatáról van szó) az egyetemi csapatok hét végi mérkőzései úgy lettek megkeverve, hogy az időpontváltozásokról (3—4 órás eltolódások) az illetékes egyetemisták is csak véletlenül értesültek, az ellenfelek és a játékvezetők pedig sehogy. Végül az ellenfél és egy játékvezető az elvárható sportszerűséget jóval meghaladó jóindulata révén sikerült egy mérkőzést lebonyolítani, a másik most is elmaradt.

Azt hiszem, a példák felsorolását abbahagyhatom, csupán egy szerény megjegyzés: a kosárlabda-szövetség bármilyen mérkőzésre, bárkinek biztosít termet, ezzel azonban két baj van: egyrészt fizetni kell érte, másrészt pedig alkalmazkodni kell a szövetség által megadott időponthoz. Hát akkor nem egyszerűbb ingyen játszani, tetszőleges időpontban? A kutyaütő házigazdák igazán nem számítanak, hiszen ők csak tartalék- vagy budapesti bajnokságban szerepelnek. Gyertek csak fiúk, itt a szabad préda, mi majd felszerelünk két palánkot a Dunaparton, ha játszani akarunk!

Még csak annyit, hogy

az említett „vendégcsapat" edzője a mérkőzés alatt egyik cigarettát a másik után szívta, amihez természetesen joga van — egy kocsmában, de nem egy tornateremben.

(Egyébként nem tudok olyan teremről az egész országban, ahol a dohányzás meg lenne engedve, de neki itt szabad.)

Várjuk az illetékesek hasonlóan nyílt válaszát a fentiekre, ugyanis a tények alapján képtelen lennék bárkinek is nyugodt lelkiismerettel azt mondani, hogy azért nem mehet be a tornaterembe, mert azt egyetemünk sportolói foglalják el.

Az, hogy saját ellenfeleink, a játékvezetők és a Budapesti Kosárlabda Szövetség előtt már többször nevetségessé tettük magunkat és az egyetemet, valójában huszadrangú kérdés ehhez képest.

Tóth Ferenc

A vizsgák elé — a „szellemi egsizmusról"

(Folytatás az 1. oldalról)

meretből. Két napot hagytam mérlegelemzésre. 31-én megpróbálom a népgaztervet, négy nap ugyan nem sok rá, de *hátha kihúzok valami jó tételt,* s utána elmegyek piacelemzésre. *A diplomát most már így is, úgy is megkapom.* Akkor meg hova hajtsak. *Nekem ösztöndíj nem kell ...* Végül is kinek fontos az, hogy kettest vagy ötöst kapok". (Az illetőt jól ismerem, az elmúlt félév folyamán is mindig *a Pipában örült barátaival az egseknek. Idén is ott lesznek.)*

„Ez a fajta szemlétmód peszszimista hozzáállásból is fakadhat. Az emberek, akikre a „szellemi egsizmus" jellemző, a következőképpen gondolkoznak. Bekerültem az egyetemre, a társadalom azt várja, hogy diplomával a kezemben távozzak. Én ennek eleget teszek. *Hogy bent az egyetemen mi történik velem, az legfeljebb csak a szüleimet érdekli, mást nem. A vállalatoknál is csak azt nézik, van-e oklevelem. Hogy mi a fedezet a papírjaim mögött, e tekintetben kevés helyen differenciálnak. Kevés a közgazdász, kapnak utána így is, úgy is.* Akkor meg *minek hajtani?* És ha az illetőnek szerencséje, vagy összeköttetése van, akkor ketteseket érő tudásával is jobb állást, magas fizetést kap."

„A »szellemi egsizmus« ha így fogalmazzuk meg ezt a jelenséget, *az egyes tárgyakkal, vagy a magunkkal szembeni igénytelenséget jelenti. Van ilyen.* Én részemről csak azt nem értem, hogy miként alakul ki. Ugyanis a felvételi vizsgán csupa világot megváltani akaró jelölt jelentkezik vagy legalábbis ezt láttatják magukról. *Soha annyi ambíció, terv, mint amennyi a felvételi vizsgákon elhangzik.* Kérdés az, *hova lesz ez a hajtóerő? Miért válik ellenkező előjelűvé egyeseknél ez a törekvés.* Maximális program helyett minimális. Megértem, hogy a tananyag sok is, nehéz is, de hát *itt mégiscsak egy szemléletmódról van szó."*

„Nem az számít, szerintem, hogy kettes vagy nem kettes. Szélesebb értelemben véve ennek a kérdésnek az a lényege, hogy egyesek bár objektív és szubjektív lehetőségeik is megvannak, nem élnek ezekkel a lehetőségekkel, hanem *beletörődnek, elfogadnak egyfajta szellemi igénytelenséget.* Ez tény. Kérdés az, hogy *melyek azok a konkrét körülmények, melyek kialakítják lehetővé teszik ezt.* És lehet is rögtön sorolni, *miért kártyáznak, miért pergős fociznak, miért söröznek vég nélkül,* miért elégednek meg a kettessel? *Főleg a fiúk,* mert szerintem rájuk jellemző ez a nagy „bátorság". Egy részüknek *nem kell hajtani az ösztöndíjért, mert otthonról megkapják az anyagiakat, másoknak a családi környezet nem tette lehetővé azt a bizonyos szellemi poggyászt, itt megkóstolták a könnyebb életet és ez ízlik nekik.* Megint másoknak az anyagi helyzete olyan, hogy *dolgozniuk kell és kevés idő jut a tanulásra vagy az alap és középfokú iskolai képzésükben mutatkoznak hiányosságok stb.* És végül *mert az egyetemnek sem sikerült megváltoztatni őket.* Például azért, mert *alacsonyak a követelmények,* mert *sok holt anyagot tanítanak és kérnek számon* és ez elvonja az erőket az élő, a hatékonyabb képzéstől, mert *sok az átfedés, a tantárgyak nem épülnek egymásra és szerepel néhány olyan tantárgy is, amely még nem elég érett önálló diszciplinaként való tárgyalásra."*

„Az egyetemi elvárás áttételeken keresztül mindig kivetítése a társadalmi elvárásoknak. Tudjuk, hogy hiány van diplomásokban, kapnak utánuk, *nem nézik egyiknek sem a fogát".* Ez még mennyiségi szemléletet jelent. *Az egyetem azonban mindig a holnap társadalmának termel. Ezért fontos, hogy ne érvényesüljön ez a szemlélet itt az egyetemen is.* És ha egyelőre nincs más eszköz, *akkor az adminisztratív feltételeket kell erősíteni — évközbeni dolgozatok írásával, az aláírások feltételeinek megszigorításával, esetleg az utóvizsgadíj felemelésével, vagy* felsőbb évfolyamokon is egy *maximális utóvizsgahatár fölállításával —, de a legnagyobb segítség a hatékonyabb csoportos foglalkozás, a közvetlenebb tanár-diák viszony lenne.* Másrészt a társadalmi gyakorlat változásával várható, hogy az egyetemi gyakorlat is fokozatosan megváltozik. Vagyis, az hogy az innen kikerülő emberekben van igény a fokozottabb előremozgásra, vannak elvárásaik, van bizonyos igényszintjük, magukkal, de másokkal szemben is."

„Azt kell megnéznünk, hogy mi hajtja, mi ösztönzi az embereket itt az egyetemen. Először is, hogy a *diplomát megszerezzék, diplomások legyenek,* másodszor, hogy *jó szakemberekké váljanak. A kettőt azonban el is lehet szakítani egymástól,* a diplomát mindenki meg akarja szerezni. Ez a közvetlen cél, az egyéni érdek. *Hogy jó szakemberré váljon,* ami *már társadalmi érdek is lenne, ezt nem mindenki tűzi ki célul.* Ezek az emberek *inkább a vizsgára tanulnak, mint az életnek.* És a jelenlegi *számonkérési rendszerünk is és sok más probléma* ha nem is segíti, de *megengedi ezt a szemléletet.* Mert csak *ezért alakulhat ki egyes diákok részéről olyan nézet, hogy félévig csak lazsálás van és utána egy hónap hajtás következik és ezt mindegy hogy, hogyan, akár kettesekkel is, de meg kell úszni.* Mivel a tanároknak év közben sok esetben nincs kapcsolatuk a diákokkal csak a pillanatnyi helyzetben felmutatott tudás a mérce. Ilyenkor pedig a diák rendkívül buzgó, hajt, látszik, hogy igyekszik. Csak azt nem tudni, hogy a kettesért vagy más jegyért, esetleg, magáért a tudományért. Ezért *pártolom én az írásbeli vizsgákat, és ezért próbálom a félév folyamán alaposan megismerni a hallgatókat.* A tanszéken is rengeteget vitatkozunk minden vizsgaidőszak előtt, hogyan lehetne jobbá tenni a számonkérést. Szerintem a *tanár-diák viszony erősítése tehetne a legtöbbet.* Érdemes lenne például felmérni, hogy a jól működő, összetartó társadalmi vagy tudományos munkára létrejött kiscsoportok (TDK körök), esetében milyen szerepe van, van-e egyáltalán szellemi egsizmus. Azt hiszem a különböző *szakklubok is sokat tehetnek ez ügyben.* Sokat segítene az *egyes szakterületen az is, ha az érdemjegy nem egy felelet alapján dőlne el, hanem a folyamatos munka eredményeként születne meg.*

„Azt hiszem, ha szellemi egsizmusról beszélünk le kell szögeznünk, *hogy egs és egs között különbség van.* Mert van olyan eset is, *amikor a kettes is komoly megfeszített munka eredménye,* minden mellékzönge nélkül. Függ ez attól is, *kinél szerzi az ember, milyen tantárgyból, milyen felkészülési körülmények mellett.* Nagyon sokan tanulnak olyan gyerekek, kollégisták, akiknek rengeteg pótolni valójuk van a hátrányos körülményeik miatt és előfordul, hogy a legjobb akarat mellett sem futja többre. *Az igazi szellemi egsisták azok, akik a tanulástól vagy más értelmes tevékenységtől ellopott idejüket a teljes értelmetlenségben veszítik el, mindennapjaik lényege a haverkodás, a céltalan lófrálás.* Sajnos ... az egyetem szelektáló mechanizmusa nem elég hatékony, hogy kiszűrje ezt a jelenséget."

„Tulajdonképpen egy *régi gondolkodásmód továbbéléséről van szó. Arról, hogy valaki elér a társadalmi hierarchiában egy szintet, és azt hiszi, hogy minden tartalmi változtatás nélkül egy életre elvegetálhat a pozíciójában.* Az így gondolkodó emberek csak akkor erőltetik meg magukat és csak annyira, ha a létért, jelen esetben a pozícióért küzdenek, vagy pedig egyéni érdekeik így kívánják. Az ilyen szemlélettel élők aztán ha kikerülnek az egyetemről „a létveszélyből" (a vizsgák befejezése, a diplomavédés után) a mindennapi életben könnyen szereznek állást és „lehiggadva" erejüket vesztik és ernyedten könyökölnek valamelyik íróasztal mellett tudomásul véve a dolgokat és arra koncentrálnak, hogy miként, tudnak a legkisebb energiabefektetéssel a felszínen maradni. Ez a szellemi egsizmus legfőbb veszélye mert az ilyen emberek válhatnak később a fejlődés kerékkötőjévé."

Nehezen körülhatárolható bonyolult kérdéskör bontakozik ki a válaszokból. Olyan problémák ezek, amelyekre *itt az egyetemen fokozottabban kell odafigyelnünk, mert a ma iskolája a holnap társadalmának képez embereket* és a ma jelentkező problémák holnap szélesebb körben okozhatnak nehézségeket. *Az egyetemen most folyó képzéskorszerűsítés remélhetőleg figyelmet szentel és megoldást talál erre a nem túl elterjedt, de észrevehetően jelentkező problémára is,* melynek lényege az, hogyan lehetséges — milyen eszközökkel, milyen formában — elültetni a fejlődés igényét a fejekben, azt, hogy ne egy biztos szint elérése legyen a cél, hanem a fejlődés önmaga, azaz hogyan lehetséges olyan értelmes, örömteli életet kialakítani amely egy pillanatig sem válik céltalanná.

Sebők János

Szakszemináriumról szakszemináriumra

3. Melyiket válasszam? (és hogyan?)

Szakszemináriumi vizsgálódásaink során eljutottunk annak felismeréséig, hogy milyen nagy jelentősége van annak, hogy a hallgató *melyik szakszemináriumot választja?* Ez a választás végsőoron behatárolja, hogy hova megy *szakmai gyakorlatra,* s innen már csak egy lépés a *diplomaírás.* Ezek a jól látható következmények, de nem elhanyagolható az sem, hogy ha valaki év közben jön rá, hogy rosszul választott, vagy „végigcsinálja" — elképzelhető milyen hozzáállással, s eredménnyel, — vagy pedig elmegy (ha van rá lehetősége) más szakszemináriumra. Utóbbi megoldás — bár egy fokkal jobbnak látszik — szintén nem túl szerencsés, s az „elhagyott" tanszékek sem mindig nézik jó szemmel az ily módon történő választásokat.) S ha figyelembe vesszük, hogy a diplomáját mindenki a szakágazatának megfelelő tanszéken védi, akkor ennek a „nem nézi jó szemmel"-nek gyakorlati következményei is lehetnek.)

Talán túlságosan is naivnak tűnhettem, amikor *december elején néhány harmadéves hallgatót* megkérdeztem, hogy milyen szakszemináriumra szeretne jelentkezni, hiszen tudvalevőleg a 6. félév elejétől indulnak a szakszemináriumok. Hogy a harmadévesek mennyit tudnak a szakszemináriumokról, azt jól érzékelteti a következő néhány válasz.

ZS. B.: Harmadéves, közlekedés szakon: Az év elején, közlekedés-gazdaságtan előadáson elmondták, hogy a mi tanszékünkön *milyen címmel* indulnak szakszemináriumok. Hogy ennél is többet megtudjunk, a negyedévesekkel közös klubestet rendeztünk. Általában nem voltak túl jó véleménnyel a szakszemináriumokról. Amelyik nekem legjobban tetszett (már a címe után ítélve), azt nagyon lehúzták.

Á. P.: Pedig úgy tudom, ez már szoros összefüggésben van a termelési gyakorlattal, nem így van? (De így van — a szerk.)

B. Á.: Meg a diplomaírással is. (Azzal is — a szerk.).

Talán a külkeresek már többet tudnak mondani.

I. K.: Harmadév, külker: Én „a Palánkaihoz" fogok jelentkezni szakszemináriumra. Sok jót hallottam róla, azt mondják, komolyan veszi a diákjait. Nem, nem szakszemináriumi tájékoztatón hallottam, csak úgy, *felsőbbévesektől érdeklődtem. Igen, azt hiszem, az integrációval, a kelet-nyugati kapcsolatokkal foglalkozik.*

T. G.: Harmadév, külker: Szakszeminárium? Év elején a beiratkozásnál mondták, hogy majd a következő félévben be kell írni az indexbe. A csoportban nem is téma, úgyhogy igazán semmit nem tudok róla. Majd valamelyikbe biztosan jelentkezem.

A példák nem önkényesek és nem kiragadottak (hacsak a véletlen kiválasztást nem tekintjük annak). Azt sem hiszem, hogy a válaszadók tanulmányi vagy más szempontból elmaradnának az egyetemi átlagtól. Ellenpéldákat persze lehetne állítani, *olyan hallgatókat, akik jól megfontoltan, alapos tájékoztatás után* döntenek arról, hogy hova fognak jelentkezni? De ugyanilyen alapon azt is lehet feltételezni, *hogy sokan még ennyit sem tudnak a szakszemináriumról,* a jelentkezésről.

Ha már a hallgatóktól nem sikerült megtudnom, hogy milyen szakszemináriumok vannak, s ezekre meddig és hol lehet jelentkezni, elhatároztam, hogy utánanézek a dolognak (legalább az újságból tudjanak meg valamit). Mivel a *tanszéki hirdetőtáblákon* a nappalis szakszemináriumok nem voltak még kitéve, „nyomozásunkat" az ipar kari *dékáni hivatalban* kezdtük, hiszen a dékáni hivatalok szoktak foglalkozni a hozzájuk tartozó hallgatók ügyeivel. A szálak innen a *rektori hivatalba* vezettek, ahonnan továbbküldtek az *oktatási csoporthoz.* Itt aztán a következőket tudtuk meg. *A második félév* február 2-án kezdődik, a szakszemináriumokra az ezt követő *első héten* lehet jelentkezni. A szakszemináriumi tájékoztató — mintegy 80 oldal — nagyon drága, s így nem lehet megoldani, hogy minden hallgatónak jusson belőle. *Január elején* a dékáni hivatalokban *minden csoport átvehet ebből két-három példányt.* S hogy a hallgatók honnan tudják meg, hogy csoportonként 2—3 példányt átvehetnek? (Például innen, az újságból!) S nem lehetett ezt a tájékoztatót valamivel hamarabb elkészíteni, mint január eleje? Nem, mert a kari tanácsok csak december második felében hagyják véglegesen jóvá, hogy az egyes tanszékek milyen szakszemináriumokat indítanak.

Ez tehát a helyzet a szakszemináriumra való jelentkezéssel, s ez *a helyzet korántsem megnyugtató, maradt még megválaszolásra váró kérdés is.* Miért csak december második felében tárgyalják a kari tanácsok a szakszemináriumokat? (Különösen, ha tudjuk, hogy a szakszemináriumok témái évek óta szinte semmit nem változtak. Ezt látszik igazolni az is, hogy pl. a közlekedés tanszék már a tanév elején közölni tudta a hallgatókkal a szakszemináriumok címeit.)

Most december eleje van, a *jelentkezésig kereken két hónap van hátra.* Ebből azonban *több mint egy hónap vizsgaidőszak,* amikor a hallgatókat várhatóan más kérdések erősebben foglalkoztatják majd, mint a szakszeminárium. Utána pedig a második félév kezdetéig sokan hazautaznak. Nem megnyugtató az sem, hogy bár a második félév február 2-án kezdődik, szakszemináriumra az ezt követő első héten lehet jelentkezni, s így egy, esetleg két foglalkozás eleve elmarad. A félévek pedig nem olyan hosszúak, hogy az elhanyagolható lenne.

Természetesen ez csak *az egyik oldal.* Minden bizonnyal a hallgatóknak is nagyobb erőfeszítéseket kellett volna tenniük, hogy *intézményesített formában (pl. TKR)* több tájékoztatást kapjanak. Ezek persze csak feltevések, hogy ki mennyire hibás, azt nehéz eldönteni, a helyzeten azonban jelenleg nem sokat változtatna.

FÖLDES PÉTER

Egyetemi eseménynaptár

Országszerte befejeződtek a vetési munkálatok, már csak a számvetések ideje maradt hátra. Most, év végéhez közeledve, mi is vessünk egy pillantást a közelmúltba, mi történt az elmúlt néhány hónapban? Törekszünk a rövidségre, s ha nem mindig lényeges dolgokat emelünk ki, a hiba nem a mi készülékünkben van.

Szeptember közepe: Rektorunk fehér farmenban, kezében sörnyitóval, megnyitotta a tanévet. A tanév csikorogva, egyes pontjain recsegve-ropogva, megnyílt. Szakértők megvizsgálták az elavult vaspántokat, s úgy határoztak: Képzési rendszerünket korszerűsíteni fogják. Egyébként derűs, napos idő volt, úgyhogy ezt a kérdést elnapolták.

Szeptember vége: Még nyíltak a völgyben a kerti virágok.

Egy nappal később: Többen a szemüket is kinyitották, ezek közül némelyek különböző kutatóintézetek felé kacsintgattak, mások ittmaradtak az egyetemen. Megnyílt a TDK, amely tavaly óta annyit fejlődött, hogy nem is tudtuk lemérni.

Október eleje: A *karok* szüretelni mentek, a *fejek* itthonmaradtak. A szüret jó hangulatban zajlott le, a Dunáról ugyanez még nem mondható el. Az egyetemi rádió bemondta, hogy megalakult az egyetemi rádió.

Még később: Kártya- és bűnbarlangok nyíltak a zsibongóban. Az egyetem vezetősége támogatta a kártyásokat (ha már nagyon berúgtak). Néhányan megvédték a diplomájukat, s elképedve vették észre: Kint vannak az életben.

Október vége: Megnyílt a klub. Műsor, büfé egyelőre nincs, de a lényeg: van klub (bemenni egyelőre nem lehet).

Másnap: Megint megnyílt a klub. Most már be lehetett menni, a falon lábnyomok mutatták, hányan voltak itt az első nap.

Este: 25 éves a kórus. Átlagéletkor: 125 év.

November elejétől valamivel a közepén túl: Megalakult a Szemetelők klubja. Jelszavuk: Szemet szemét! A klubkordinációs bizottság — időközben ez is megalakult — bevonta hatása alá ezt a klubot is. A hatás nem maradt el.

November vége: A kártyások közé árulók furakodtak be. Többeknek kártya helyett diplomát osztottak. Az illetők fanyalogva bár, de elfogadták, s hasonlóságok után kutatva felfedezték: Míg a kártya harminckét lapos, egy hónap általában harmincegy napos, munkanapok száma: 25. Ezután elmentek dolgozni.

Ugyanakkor: A SZERVEZET megjutalmazta TAGJAIT. Néhányan aranykoszorús koszorúeret kaptak, majd a szervezet vitát szervezett: Azokat jutalmazzuk-e, akiket fegyelmeztünk, vagy azokat fegyelmezzük, akiket később meg akarunk jutalmazni? Végül is mindenki jól járt: A macskák kinn a bárány benn a farkast játszottak a kutyákkal. (S aki ebben politikát keres, és talál, az értesítsen bennünket.)

Egy hét múlva: a MI szerkesztője elismerően nyilatkozott a Közgazdászról, s véleményét úton-útfélen hangoztatta. MI is ezen a véleményen vagyunk, csak még nem vagyunk elég kritikusak. Másfél órával később feloszlottak a kártyaklubok, egykori tagjaik most békés sakkozással töltik idejüket, néhányan kockáznak, de ők már semmit sem kockáztatnak.

December eleje: Többen idegorvoshoz mentek, arra panaszkodtak, hogy állandóan lépéseket hallanak. Az orvos megvizsgálta őket, s megállapította, észrevételeik jogosak: Közeledik a vizsgaidőszak. Egyesek elővizsgáznak, mások utóvizsgáznak. Izlések és pofonok...

December közepe: Lásd mint fent.

Ezt követően: Filmet látunk. Egy ember jön felénk, végtelen országúton. Van benne valami furcsa. Ahogy közeledik, egyre kisebb lesz. Mire ideér, már alig látjuk. Közben zene szól. Mi ez a zene, kérdezzük? Elmosolyodik. A jövő zenéje, mondja.

December vége: Vége.

Minden kedves olvasónknak boldog, mozgalmas — mozgalmi — új évet kívánunk.

Földes Péter

Tábor minden mennyiségben

Itt a tél. Sebaj. Jólesik ilyenkor felidézni nyári emlékeinket. A Közgazdász hasábjain is, hétről hétre jelennek meg a szünidei táborokról szóló hosszabb vagy még hosszabb írások. Szeretnék talán utolsóként beszámolni egy igen érdekes nemzetközi összejövetelről. Igaz, ennek a tudósításnak aktualitása is van, hiszen a télapófalvai Mikulás-táborról éppen a szervezet nagy ünnepe előtt adjuk közre riportunkat.

Télapófalvára kicsit körülményesen jutottunk le, hiszen a December 6-a elnevezésű Express csak Virgács állomáson állt meg. Első nap délelőtt látogatást tett a táborban az afrikai nyári Mikulások a környéken tartózkodó csoportja is. Az építőtáborban ebédig kemény munkát végeztek a résztvevők. Teljes télapó felszereléseket, vattaszakállakat, bajuszokat, köpenyeket, csizmákat, hátizsákokat készítettek és már előre gyűjtötték a havat, amit majd a szakállukból ráznak. Igen serényen dolgozott mindenki, közben megtanultuk az Ej, haj Mikulásnak lenni jaj de jó, és a Teli puttony, teli száj, télapó gyere már című népszerű dalokat.

Az igazi elfoglaltságot azonban a délutáni előadások és viták jelentették. A tábor vezetősége ugyanis nagy súlyt helyezett a politikai és szakmai továbbképzésre is. Többek között fórumot is tartottunk, ahol a Magyar Mikulás Szervezetből jött le néhány apótárs. Elmondták, hogy bizony javítani kellene a télapók és a gyerekek kapcsolatán. Az ablakba kitett cipő, sajnos csak közvetett hatást fejthet ki. Ezek után „munkaruhában" kirándultunk néhány helyi óvodába és iskolába. A hatás szavakkal szinte visszaadhatatlan. A gyermekekkel azóta már több pszichológus foglalkozik.

A hivatalos programok után a legélvezetesebb szórakozást a nemzetközi estek nyújtották. A szovjet esten például Mikula Mikulin gitározás közben előkapta szamovárját és olyan teát penderített a több száz összegyűlt nézőnek, hogy még a nyári Mikulások sem tudtak hova lenni. Ki is fordultak a konyhára. Még egy adagért. Később átmentünk a bolgár estre. Mikola Mikolov és társai akrobatikus ihletésű jelenetet mutattak be. Hátukra vették a puttonyokat és beleálltak azokba. Sajnos a harmadik tag már beszakította a plafont, így ez az érdekes produkció is befejeződött. A magyarok sem maradtak adósok, illatos káposztás cvekedlivel kínálták az ínyenceket és eljárták a Csárdáskirálynő nevű népitáncot.

Az utolsó napon az ünnevi teendőket és néhány ajándékozási módszert beszéltünk meg.

Remek kis közösség alakult ki e rövid idő alatt is. A jövő évben lényegesen hosszabb tábort szeretnénk szervezni.

B.

Bosszantológia

Egy gondolat bánt engemet, az is másé.

Az építőipar új technológiája a köntörfalazás.

A legújabb kutatások szerint Botond is nyitott kapukat döngetett.

Mivel nem akadt vállalkozó, önmagát múlta felül.

Egy vérbeli távolugró mértékegyesége a hovatovább.

Az örökmozgót még nem ismerjük, csak az örök fékezőt.

Rossz az embernek egyedül — nincs aki untassa.

Térjünk a tárgyra — mondta elgyötörten az alany.

Osztom a véleményét. Azzal is kevesebb lesz.

Korunk természettudományának alapja a műanyagmegmaradás törvénye.

Barátnőm szégyenszemre való kislány.

Az idézésre jöttem — mondta a szellem a bíróságon.

Kivételesen erős vagyok — állapította meg a szabály.

Formabontás közben ráesett a tartalom.

Tegnap a klinikán három megegyezés született.

Félfogadás nincs. Vagy mindent vagy semmit.

A részeg nem ázott az esőben, mert az ital hatása alatt állt.

Az adós karmester megadta a hangot.

Mottó

Mit lehet várni egy olyan naptól, amelyik azzal kezdődik, hogy fel kell kelni.

Gólyabálon

DONNA: Hányadéves vagy?
DON: Másod.
DONNA: Akkor ne ölelj olyan szorosan!

Vil. gazd. vizsgán

A harmadik világ országaiban nem növekszik az egy főre jutó nemzeti jövedelem. Ezt a demográfiai robbanás magyarázza, mert ugye a szegény ember ahhoz nyúl, amije van.

Szokás

Magyarországon az a szokás — amelybe sajnos, maguk is beleestek, azt hiszik, hogy aki fáradt, az munkát végzett.

Mámorosan

I. Pár üveg benyakalása után visszatérve a mosdóból:

— Előkelő hely ez fiúk! Még szappan is van az illemhelyen, Csak kár, hogy nem habzott.

A fiúk utánanéztek, s kiderült, hogy egy félbevágott Brixol volt a mosdókagylóban.

II. Két illuminált hallgató támolyog a Kinizsi felé. Megelőzi őket egy fiatalember, aki azért annyira nem tántorog. A hallgatók hirtelen elmarják a grabancát.

— Édes egykomám, te is közgazdász vagy?

— Nem fiúk, én már tanársegéd vagyok.

(Na, ki volt az?)

Vásárlásaink

Mély levegőt vettünk tegnap olcsó áron,
nyáron is az enyém a télikabátom,
télen köszöntjük fel a Nyári Mikulást,
s Karácsonyra hoz a nyuszi piros tojást

Jót nevettünk másnap egy érdekes tréfán,
egerek mászkáltak le és fel egy létrán
létrák lengedeztek, hajlongtak a széllel,
száraikat a szél szórta szerte-széjjel

S jót nevettünk tegnapelőtt reggel,
anyát láttuk menni, karján egy gyerekkel,
láttuk őt ahogy ment, gyerekkel a karján,
s az utcán vezényelt: Herbert von Karaján

Cugos cipőt vettünk délután a boltba',
a cugot eldugtuk egy sötét sarokba,
a sarkot kivittük gyorsan a napfényre,
s a napfényt eltettük: Jó lesz még estére

Végül egy TSZ-től melegágyat vettünk,
mivelhogy kihűlt már régi kereve(t)ünk,
és hogy a hideg szél ne érje a hátát,
megvetettük Marcsa megvetendő ágyát

F. P.

Szöveg nélkül

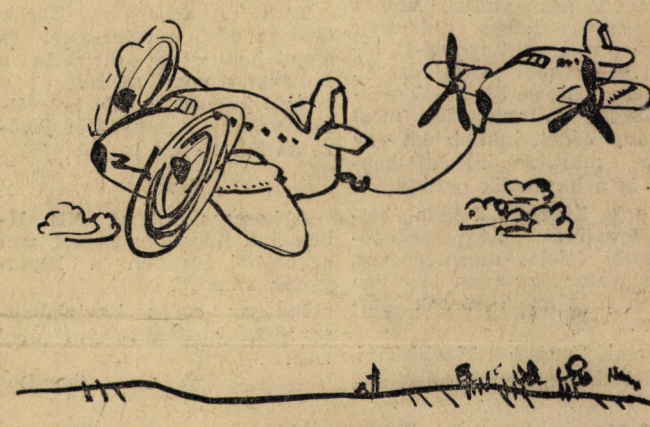

Energiaválság

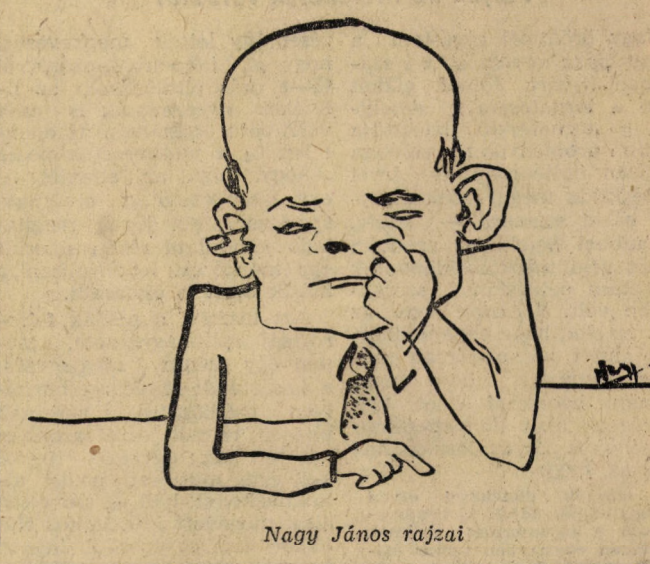

Nagy János rajzai

Az a jamaicai trombitás... **Fotó: Eszes**